

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATELOVI

I. 1. Názov

Slovenská správa ciest Bratislava, Investičná výstavba a správa ciest Košice

I. 2. Identifikačné číslo organizácie

003 328

I. 3. Sídlo

Miletičova 19, 820 09 Bratislava

I. 4. Oprávnený zástupca obstarávateľa

Slovenská správa ciest, Investičná výstavba a správa ciest Košice, Kasárenské námestie č. 4,
041 55 Košice

Ing. Jozef Fabian – riaditeľ IVS a SC Košice

I. 5. Informovaná kontaktná osoba

Ing. Jozef Uebersax, vedúci prípravár stavby
e-mail: jozef.uebersax@ssc.sk

I. 6. Projektant

DOPRAVOPROJEKT,a.s.Bratislava, Divízia Prešov, Jarková 14, 080 01 Prešov,

Ing. Branislav Juhás - zodpovedný projektant technickej štúdie

Názov projektu: Technická štúdia súboru stavieb: I/68 Prešov – Lipany, preložka cesty (ďalej len "technická štúdia").

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ZÁMERE

II. 1. Názov

I/68 Lipany - Sabinov, preložka cesty (ďalej len „navrhovaná činnosť“)

Poznámka:

Technická štúdia je súborom stavieb pozostávajúcím z troch stavieb:

I. stavba: I/68 Lipany – Sabinov, preložka cesty,

II. stavba: I/68 Sabinov, preložka cesty (v súčasnosti sa spracováva „Správa o hodnotení“ v zmysle zákona č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie),

III. stavba: I/68 Šarišské Michaľany – Prešov, rekonštrukcia cesty.

Tento „Zámer“ pre zisťovacie konanie sa týka I. stavby: I/68 Lipany – Sabinov, preložka cesty. Staničenie, ktoré je uvádzané v texte „Zámeru“ je prevzaté zo staničenia celej trasy preložky cesty I/68 Prešov – Lipany (z technickej štúdie). **Navrhovaná činnosť je riešená v troch variantoch.**

Poznámka:

Údaje z technickej štúdie týkajúce sa jednotlivých stavieb celej trasy preložky I/68 Prešov - Lipany:

Stavba (IažIII) (I) I/68 Lipany – Sabinov (II) I/68 Sabinov (III) I/68 Šarišské Michaľany Spolu:

–Prešov

Variant „A“	ZÚ – km 7,6 – 7 600 m	km 7,6-km 17,0 - cca9 400 m	km 17,1-KÚ – 7 800 m	24,8 km
Variant „B“	ZÚ – km 7,6 – 7 600 m	km 7,6-km 17,0 – cca9 400m	km 17,1-KÚ – 7 800 m	24,675 km
Variant „C“	ZÚ – km 7,6 – 7 600 m	km 7,6-km 17,0 – cca9 400 m	km 17,1-KÚ – 7 800 m	24,760 km

ZÚ – začiatok úpravy

KÚ – koniec úpravy

II. 2. Účel

Účelom výstavby navrhovanej činnosti je dosiahnuť:

- vyššiu kapacitu komunikácie,
- vyšší stupeň bezpečnosti dopravy,
- vyšší dopravný komfort,
- minimalizovať negatívne účinky dopravy na životné prostredie.

Splniť tieto požiadavky je možné výstavbou navrhovanej činnosti, ktorá bude vyhovovať požiadavkám dopravného prúdu pri efektívnom vynaložení finančných prostriedkov na výstavbu a údržbu komunikácie.

Účelom environmentálneho posúdenia podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "zákon EIA") je poskytnúť v dokumentácii zámeru základnú informáciu o navrhovanej činnosti, o stave životného prostredia územia, v ktorom sa má navrhovaná činnosť realizovať, o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie a návrhoch opatrení na ich vylúčenie, zníženie alebo kompenzáciu.

II. 3. Užívateľ

Užívanie navrhovanej stavby je určené pre širokú verejnosť.

II. 4. Charakter navrhovanej činnosti

Ide o novostavbu.

II. 5. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Cesta I/68 je súčasťou cestnej siete SR v smere S - J so začiatkom na hraničnom priechode SR/PR Mníšek nad Popradom a prechádza cez Starú Ľubovňu – Sabinov – Prešov – Košice na hraničný priechod SR/MR Milhost'. Cesta I/68 tvorí v danom území základný komunikačný systém s napojením na krajské mesto Prešov a sieť diaľnic a rýchlostných ciest.

Začiatok navrhovanej činnosti (ZÚ – 0,0) je južne od mesta Lipany v km 51,972 jestvujúcej cesty I/68, ďalej prechádza cez k. ú. obce Rožkovany, obce Červenica pri Sabinove a obce Pečovská Nová Ves.

Navrhovaná činnosť je situovaná s priestorovým vedením jedného variantu severne od obcí Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves (variant „A“ – červený) a dvoch variantov južne od obcí Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves (variant „B“ – modrý a variant „C“ – zelený).

V úseku ZÚ až km 2,2, kde je situovaná navrhovaná križovatka Milpoš, je navrhovaná činnosť situovaná vo všetkých troch variantoch v trase jestvujúcej cesty I/68 s využitím jestvujúceho telesa cesty v koridore železničnej trate Kysak - Plaveč. V úseku medzi križovatkou Milpoš a križovatkou Sabinov-sever prechádza červený variant „A“ svahmi severne od obcí Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves. Sklony svahov Michalky a Slupca dosahujú 5 až 20 %, pričom územie je rozdelené dvoma údoliami Hanigovského potoka a potoka Ľutinka, ktoré sú relatívne úzke (cca 300 m) s hĺbkou okolo 40 m. Medzi Pečovskou Novou Vsou a Sabinovom prechádza červený variant „A“ do údolia rieky Torysy s potokom Ginec a je situovaná v súbehu s jestvujúcou cestou I/68. V údolí potoka Ginec prechádza preložka cesty ochranným pásmom 2° a 3° vodných zdrojov Sabinov sever.

Naproti tomu modrý a zelený variant „B“ a „C“ sú situované v údolí rieky Torysa súbežne s riekou s dvojnásobným krížením železničnej trate Kysak - Plaveč. Preložka cesty prechádza rovinatým územím povodia rieky Torysy v tesnej blízkosti toku. Preložka cesty prechádza medzi obcami Jakubova Voľa a Pečovská Nová Ves. V úseku km 4,5 až km 7,5 prechádza koridorom železničnej trate a v úseku km 5,4 až km 5,8 prechádza preložka cesty medzi riekou Torysa a podnikom Prefa Pečovská Nová Ves. Celková dĺžka navrhovanej činnosti je 7 600m vo všetkých troch variantoch .

Poloha navrhovanej činnosti je daná nasledujúcou územno-plánovacou dokumentáciou:

- Nariadenie vlády SR Č.216/98 bod č.5 v oblasti dopravy,
- Záväzná časť ÚPN VÚC Prešovský kraj - zmeny a doplnky 2004, ktorý bol schválený uznesením zastupiteľstva PSK č. 228/2004 dňa 22.6.2004,

- Územný plán sídelného útvaru Lipany, Zmeny a doplnky – 2006, schválený uznesením MsZ č. 40/2006 dňa 29.6.2006,
- VZN, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN-O Lipany, Zmeny a doplnky – 2006, schválené uznesením MsZ č. 40/2006 dňa 29.6.2006,
- ÚPN obce Gregorovce.

Poznámka:

Obec Rožkovany zahájila prípravné práce pre spracovanie územného plánu.

Obec Červenica pri Sabinove nemá spracovaný územný plán.

Obec Pečovská Nová Ves má v súčasnej dobe rozpracovaný územný plán v štádiu spracovávaní návrhu ÚPN.

II.6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Príloha č. 1 - Prehľadná situácia

Príloha č. 2 - Situácia navrhovanej činnosti

Príloha č. 3 – Fotodokumentácia

II. 7. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Začiatok činnosti: 08. 2014

Ukončenie činnosti: 09. 2018

Prevádzka navrhovanej činnosti: od 2018

II. 8. Stručný opis technického a technologického riešenia

Navrhovaná činnosť zahŕňa komunikácie I. triedy C 11,5/80, komunikácii III. triedy C 7,5/60, poľné cesty P 4/30, križovatky a mostné objekty. Popis jednotlivých variantov:

Variant „A“ – červený:

ZÚ (km 0,0) navrhovanej činnosti je situovaný v trase jestvujúcej cesty I/68 v južnej časti k. ú. mesta Lipany. V úseku po km 2,0 je navrhovaná činnosť situovaná v trase jestvujúcej cesty I/68 s jej šírkovým rozšírením na navrhovanú kategóriu C 11,5/80. Preložka cesty je situovaná v koridore železničnej trate Kysak – Plaveč a jej ochrannom pásme. V km 1,04 je situovaná úrovňová styková križovatka s cestou III/543 22 do obce Rožkovany. Pre ochranu obytnej zástavby obce Rožkovany je v mieste križovatky navrhovaná protihluková stena, dĺžky 200 m, situovaná tesne za železničnou traťou. V km 2,160 je situovaná úrovňová priesečná križovatka s cestou III/543 21 do obce Milpoš. Križovatka zabezpečuje napojenie cesty III/543 21 na cestu I/68 a zároveň zabezpečuje napojenie jestvujúcej cesty do obce Červenica pri Sabinove.

Navrhovaná činnosť pokračuje na SZ svahoch nad obcou Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves. Preložka cesty je situovaná nad vodojemom Červenica a po svahoch Háj prechádza severne nad obcou Červenica. V záreze nad vodojemom Červenica je situovaný most na poľnej ceste zabezpečujúci prístup na pozemky z obce za preložkou cesty.

V km 3,5 je navrhovaný mostný objekt dĺžky 315 m a vzhľadom na situovanie mostného objektu nad obytnou zástavbou je na mostnom objekte navrhnutá protihluková stena dĺžky 350m. Mostný objekt zároveň križuje cestu III/543 19 do obce Hanigovce a Hanigovský potok. Kríženie údolia mostným objektom je zároveň využívané pre situovanie poľnej cesty zabezpečujúcej prístup na pozemky severne od preložky cesty z obce Červenica.

Po svahoch Dlhé prechádza navrhovaná činnosť do údolia potoka Ľutinka, ktoré premostňuje mostným objektom dĺžky 305 m. Mostný objekt premostňuje potok Ľutinka, cestu III/543 16 a poľnú cestu. Pre ochranu obytnej zástavby od nepriaznivých účinkov hluku severnej časti obce Pečovská Nová Ves je na moste navrhnutá protihluková stena dĺžky 250 m. V úseku km 5,7 až km 6,2, kde prechádza navrhovaná činnosť v blízkosti obytnej zástavby obce Pečovská Nová Ves, je navrhnutá protihluková stena dĺžky 450 m. Východne od obce Pečovská Nová Ves sa navrhovaná činnosť napája na jestvujúcu cestu I/68. V tomto úseku je navrhovaná činnosť situovaná severne od Strojárskeho závodu. Zároveň v tomto úseku prechádza navrhovaná činnosť ochranným pásmom II. stupňa vodného zdroja Sabinov sever.

Variant „B“ – modrý:

Začiatok navrhovanej činnosti je situovaný na súčasnom konci úpravy preložky cesty I/68, ktorá je vo výstavbe. Začiatok je situovaný v trase jestvujúcej cesty I/68 južne od mesta Lipany. V úseku po km 2,0 je navrhovaná činnosť situovaná v trase jestvujúcej cesty I/68 s jej šírkovým rozšírením na navrhovanú kategóriu C 11,5/80. Preložka cesty je situovaná v koridore železničnej trate Kysak – Plaveč a jej ochrannom pásme. V km 1,04 je situovaná úrovňová styková križovatka s cestou III/543 22 do obce Rožkovany. V mieste križovatky je navrhovaná protihluková stena dĺžky 200 m pre ochranu obytnej zástavby obce Rožkovany situovanej tesne za železničnou traťou. V km 2,180 je situovaná mimoúrovňová križovatka „Milpoš“ s cestou III/543 21 do obce Milpoš. Kríženie preložky cesty s jestvujúcou cestou a železničnou traťou Kysak – Plaveč je využité na vybudovanie mimoúrovňovej križovatky. Pod mostným objektom je situovaná okružná križovatka zabezpečujúca napojenie cesty III/543 21 z obce Milpoš, jestvujúca cesta do obce Červenica, poľná cesta a vetva pre napojenie na preložku cesty I/68. Križovatka je navrhovaná na budovanie etapovite s výsledným mimoúrovňovým napojením.

Navrhovaná činnosť pokračuje za krížením so železničnou traťou súbežne s riekou Torysa. V úseku km 2,8 až km 7,0 prechádza inundačným územím povodia rieky Torysy. Pri obci Pečovská Nová Ves navrhovaná činnosť obchádza jestvujúci závod priemyselnej prefabrikácie „Prefa“, kde je umiestnená medzi závozom a riekou Torysa tesne na brehoch rieky. V úseku km 6,0 až km 7,0 prechádza navrhovaná činnosť rovinatým územím v povodí rieky Torysy. V km 7,0 je situované mimoúrovňové kríženie navrhovanej činnosti so železničnou traťou Kysak – Plaveč mostným objektom dĺžky 193m. Všetky mostné objekty v mieste kríženia so železničnou traťou zohľadňujú svojím návrhom mostných otvorov situovanie výhľadového zdvojkolaženia železničnej trate Kysak – Plaveč. Mimoúrovňové kríženie so železničnou traťou je využité pre situovanie mimoúrovňového napojenia „Pečovská Nová Ves“, ktoré zabezpečuje napojenie jestvujúcej cesty do obce Pečovská Nová ves.

Variant „C“ - zelený

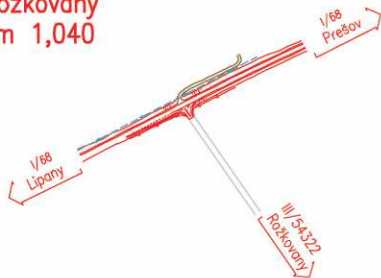
Začiatok navrhovanej činnosti je situovaný na súčasnom konci úpravy preložky cesty I/68, ktorá je vo výstavbe. Začiatok je situovaný v trase jestvujúcej cesty I/68 južne od mesta Lipany. V úseku po km 2,0 je navrhovaná činnosť situovaná v trase jestvujúcej cesty I/68 s jej šírkovým rozšírením na navrhovanú kategóriu C 11,5/80. Preložka cesty je situovaná v koridore železničnej trate Kysak – Plaveč a jej ochrannom pásme. V km 1,04 je situovaná úrovňová styková križovatka s cestou III/543 22 do obce Rožkovany. V mieste križovatky je navrhovaná protihluková stena dĺžky 200 m pre ochranu obytnej zástavby obce Rožkovany situovanej tesne za železničnou traťou. V km 2,180 je situovaná mimoúrovňová križovatka „Milpoš“ s cestou III/543 21 do obce Milpoš. Kríženie navrhovanej činnosti s jestvujúcou cestou a železničnou traťou Kysak – Plaveč je využité na vybudovanie mimoúrovňovej križovatky. Pod mostným objektom je situovaná okružná križovatka zabezpečujúca napojenie cesty III/543 21 z obce Milpoš, jestvujúca cesta do obce Červenica, poľná cesta a vetva pre napojenie na preložku cesty I/68. Križovatka je navrhovaná na budovanie etapovite s výsledným mimoúrovňovým napojením.

Navrhovaná činnosť pokračuje za krížením so železničnou traťou súbežne s riekou Torysa. Variant „C“, ktorý je oproti variantu „B“ situovaný bližšie pri rieke Torysa v km 2,6 vytvára možnosť výhľadového vybudovania mimoúrovňovej križovatky „Rožkovany“, ktorá by umožňovala výhľadové napojenie obcí Rožkovany a Jakubova Voľa. Variant „C“ v úseku km 2,8 až km 7,0 prechádza inundačným územím rieky Torysy. V mieste vyústenia potoka Ľutinka do rieky Torysa navrhovaná činnosť zohľadňuje jestvujúci biotop v mieste vyústenia a je situovaná v tesnej blízkosti so železničnou traťou a premostením potoka Ľutinka. Pri obci Pečovská Nová Ves, preložka cesty obchádza jestvujúci závod priemyselnej prefabrikácie „Prefa“ a je situovaná medzi závozom a riekou Torysa tesne na brehoch rieky. V úseku km 6,0 až 7,0 prechádza navrhovaná činnosť rovinatým územím využívaným na poľnohospodárske účely v povodí rieky Torysy. V km 7,0 je situované mimoúrovňové kríženie preložky cesty so železničnou traťou Kysak – Plaveč mostným objektom dĺžky 193m. Všetky mostné objekty v mieste kríženia so železničnou traťou zohľadňujú svojím návrhom mostných otvorov situovanie výhľadového zdvojkolaženia železničnej trate Kysak – Plaveč. Mimoúrovňové kríženie so železničnou traťou je využité pre situovanie mimoúrovňového napojenia „Pečovská Nová ves“, ktoré zabezpečuje napojenie jestvujúcej cesty do obce Pečovská Nová Ves.

Križovatky:

Križovatky slúžia pre napojenie navrhovanej činnosti s jestvujúcou komunikačnou sieťou. Ich situovanie zohľadňuje požadované vzdialenosti medzi križovatkami ako aj situovanie jestvujúcich komunikácií.

**Úrovňová križovatka
Rožkovany
km 1,040**

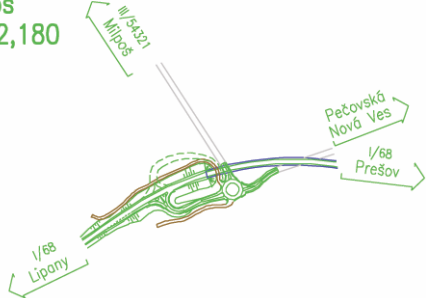
Križovatka „Rožkovany“

Križovatka zabezpečuje napojenie obce Rožkovany na cestu I/68. Je situovaná v mieste jestvujúcej križovatky. Ide o úrovňovú stykovú križovatku s odbočovacími pruhmi.

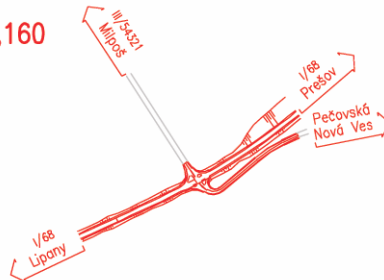
Križovatka „Milpoš“

Pri variante „A“ ide o úrovňovú priesečnú križovatku zabezpečujúcu napojenie cesty III/543 21 z obce Milpoš a pôvodnej cesty I/68 do obce Červenica na navrhovanú činnosť. Pri variante „B“ a „C“ je križovatka navrhovaná ako mimoúrovňová s etapizovanou výstavbou. V mieste kríženia s cestou III/543 19 a železničnou traťou je využívaný mostný objekt pre situovanie

**Mimoúrovňová križovatka
Milpoš
km 2,180**

**Úrovňová križovatka
Milpoš
km 2,160**

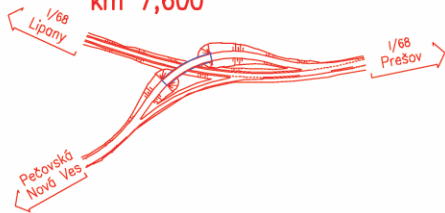
mimoúrovňovej križovatky. Pod

mostným objektom je situovaná okružná križovatka zabezpečujúca napojenie cesty III/54 19, jestvujúcej cesty do Červencie a ramena križovatky navrhovanej činnosti.

Výhladová križovatka „Rožkovany“

Pri variante „C“ je v mieste mostného objektu cez železničnú trať navrhnutá výhladová mimoúrovňová križovatka zabezpečujúca napojenie obcí Rožkovany a Jakubova Voľa, čím môže byť odstránená úrovňová križovatka Rožkovany. Z výhladovej križovatky je napojená výhladová cesta III. triedy do obcí Rožkovany a Jakubova Voľa s mostným objektom cez rieku Torysa.

**Mimoúrovňové napojenie
Pečovská Nová Ves
km 7,600**

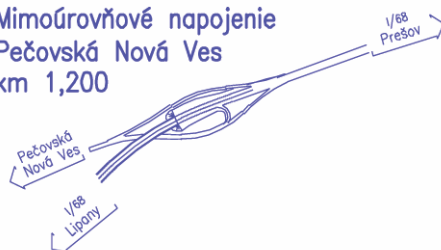
Mimoúrovňové napojenie „Pečovská Nová Ves“

V km 7,6 variantov „A“ a „B“ je navrhované mimoúrovňové napojenie pre zabezpečenie prístupu na pôvodnú cestu do obce Pečovská Nová

Ves. Pri variante „B“ je pre mimoúrovňové napojenie využívaný

mostný objekt nad železničnou traťou Kysak – Plaveč.

**Mimoúrovňové napojenie
Pečovská Nová Ves
km 1,200**

**Alternatívne prepojenie
variantov s križovatkou „Sabinov sever“**

V prípade odporúčania trasy „A“ severne od obce Pečovská Nová Ves a variantu „C“ ako preložky okolo mesta Sabinov pre realizáciu je navrhnuté prepojenie variantov so situovaním mimoúrovňovej križovatky trúbkovitého tvaru s okružnou križovatkou na pôvodnej ceste I/68.

Mosty:

Návrh mostných objektov je prevedený podľa STN 73 6201. Objekty sú navrhnuté podľa STN 73 6203 na zaťažovaciu triedu A. Mosty na poľných cestách sú navrhnuté na zaťažovaciu triedu B. Nosná konštrukcia mostných objektov je navrhnutá buď z tyčových prvkov pre nosné konštrukcie alebo ako monolitická nosná konštrukcia.

Mosty sú navrhnuté ako monolitické z predpätého betónu, prefabrikované z tyčových prvkov alebo nosnej konštrukcie z oceľového vlnitého plechu. Vo variante „A“ sú dominantné mostné objekty cez údolie Hanigovského potoka a údolie potoka Lutinka. Oba mostné objekty sú navrhnuté monolitickéj konštrukcie z predpätého betónu budované na podpernej skruži.

Z dôvodu zníženia objemu zemných prác ako aj zníženia plôch trvalých záberov a zabezpečenie stability svahov výkopov a násypov sú navrhnuté oporné múry a zárubné múry. Výplňové kamenivo týchto konštrukcií sa získa napr. z kameňolomu Maglovec alebo Záhradné, vzhľadom na predpokladanú nevhodnosť hornín z trasy komunikácie pre výplň zárubného múra.

II. 9. Zdôvodnenie potreby navrhnuitej činnosti v danej lokalite

V riešenom úseku má cesta I/68 niekoľko bodových závad, ktoré sú pri súčasnej intenzite dopravného zaťaženia zdrojom dopravných nehôd. Cesta I/68 má niekoľko úsekov s nevyhovujúcou priestorovou polohou a nedostatočným rozhladom na ceste. Prechádza priamo cez zastavané územie obcí Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves. V zastavanom území obcí je cesta obojstranne obostavaná obytnou zástavbou s priamou obsluhou z cesty I/68, pričom vzdialenosť predovšetkým obytnej zástavby od cesty je cca 10 m. Toto situovania cesty priamo cez zastavané územie sídelných útvarov so sebou prináša všetky negatívne vplyvy na životné prostredie.

Situovanie cesty I/68 cez zastavané územie s priamou obsluhou okolitého územia neumožňuje prestavbu na cestu s vyššou kapacitou a vyšším „dopravným komfortom a bezpečnosťou cesty“ bez zásahu do okolitej zástavby.

Z analýzy súčasného stavu intenzity dopravy na jestvujúcej cestnej sieti a analýzy výhľadového stavu smerovania dopravy vyplýva, že:

- V súčasnom šírkovom usporiadaní je cesta I/68 na hranici kapacitného naplnenia. V úseku Lipany – Šarišské Michaľany je predpoklad, že bude prekročená prípustná intenzita dopravy,
- Z posúdenia cestnej komunikácie vyplýva, že po vybudovaní preložky cesty I/68 postačuje jestvujúce šírkové usporiadanie cesty C9,5/60, na celé výhľadové obdobie vrátane komunikácií v zastavanom území.

II. 10. Celkové náklady

Variant „A“ 1 557 400 000,- Sk

Variant „B“ 1 121 263 000,- Sk

Variant „C“ 1 141 067 000,- Sk

II.11. Dotknutá obec

Mesto Lipany
Obec Rožkovany
Obec Červenica pri Sabinove
Obec Pečovská Nová Ves

II. 12. Dotknutý samosprávny kraj

Prešovský samosprávny kraj

II. 13. Dotknuté orgány

1. Mesto Lipany, Krivianska 1, 082 71 Lipany
2. Obec Rožkovany, č. 106, 082 71 p. Lipany
3. Obec Červenica pri Sabinove, č. 122, 082 55 Pečovská Nová Ves
4. Obec Pečovská Nová Ves, Hlavná 79, 082 56 Pečovská Nová Ves
5. Krajský pozemkový úrad Prešov, Masarykova 10, 080 01 Prešov
6. Obvodný pozemkový úrad Prešov, Námestie mieru 2, 081 64 Prešov
7. Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Prešov, Námestie mieru 2, 081 64 Prešov
8. Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Prešov, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov
9. Krajský úrad životného prostredia Prešov, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov

10. Obvodný úrad životného prostredia Prešov, Nám. Mieru 2, 081 64 Prešov
11. Krajský pamiatkový úrad Prešov, Hlavná 115, 080 01 Prešov
12. Prešovský samosprávny kraj, Úrad PSK, Nám. Mieru 2, 081 64 Prešov
13. Správa a údržba ciest PSK, Oblasť Prešov, Jesenná 14, 080 05 Prešov
14. Slovenský pozemkový fond, RO Prešov, Keratsínske námestie 1, 080 01 Prešov
15. Krajské riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Prešov, Požiarnická 1, 080 01 Prešov
16. Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Prešov, Požiarnická 1, 080 01 Prešov
17. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Prešov, Okresný dopravný inšpektorát, Vajanského 32, 081 081 08 Prešov
18. Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Hollého 5, 080 01 Prešov
19. Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Banská Štiavnica, OZ Prešov, Závod Povodie Hornádu a Bodvy, Medzi mostami 2, 041 59 Košice
20. Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Banská Štiavnica, OZ Prešov, Závod Povodie Hornádu a Bodvy, Ďumbierska 14, 041 59 Košice
21. Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Závod Prešov, Jarkova 31, 081 51 Prešov
22. Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Bratislava, RC-Východ, Rozvojová 6, 040 11 Košice
23. Východoslovenská energetika, a.s. Košice, Mlynská 31, 042 91 Košice
24. Slovak Telecom, a.s. Bratislava, Poštová 18, 042 01 Košice
25. Orange Slovensko, a.s. Prievozská 6/A, 821 09 Bratislava
26. Železnice SR, Klemensova 8, 813 61 Bratislava
27. Železnice SR, Správa železničnej infraštruktúry, Oblastné riaditeľstvo Košice, Kasárenské námestie 11, 040 01 Košice
28. Železnice SR, Stredisko hospodárenia s majetkom, Regionálne pracovisko Prešov, Radlinského 6, 080 01 Prešov
29. Ministerstvo obrany SR, Správa nehnuteľného majetku a výstavby Košice, Baštova 6, 040 01 Košice

II. 14. Povoľujúci orgán

Krajský stavebný úrad Prešov, Nám. Mieru 3, 080 01 Prešov – na požiadanie určí stavebný úrad, ktorý vydá územné rozhodnutie (jeden zo stavebných úradov, ktorého v pôsobnosti je územie, ktorým navrhovaná činnosť prechádza).

II. 15. Rezortný orgán

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, /Sekcia cestnej infraštruktúry/, Námestie Slobody 6, 810 05 Bratislava 1

II. 16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

- vydanie územného rozhodnutia
- vydanie stavebného povolenia podľa osobitných predpisov
- vydanie súhlasu podľa § 12 písm. a) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov na vykonávanie činnosti meniacej koryto vodného toku (KÚŽP v Prešove, odbor ochrany prírody a krajiny)
- vydanie súhlasu podľa §12 písm. g) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov na zasahovanie do biotopu európskeho významu (KÚŽP v Prešove, odbor ochrany prírody a krajiny)
- vydanie súhlasu podľa § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov na výrub drevín
- vydanie rozhodnutia v zmysle § 30 zákona č. 49/2002 Z. z. (Krajský pamiatkový úrad v Prešove)
- vydanie rozhodnutia v zmysle § 17 zákona č. 220/2004 Z. z. (Obvodný pozemkový úrad)
- vydanie rozhodnutia o trvalom zábere LPF (Obvodný lesný úrad)

II. 17. Vyjadrenia o vplyve činnosti presahujúcej štátne hranice

Vzhľadom na lokalizáciu, charakter a rozsah posudzovanej činnosti nie je predpoklad, že navrhovaná stavba bude mať transhraničný vplyv na životné prostredie.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

V rámci hodnotenia súčasného stavu životného prostredia rozlišujeme dotknuté územie a hodnotené územie.

Dotknuté územie predstavuje lokalitu navrhovanej činnosti.

Hodnotené územie je širšie územie v okolí dotknutého územia.

III. 1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

III. 1.1. Geomorfologická charakteristika

Hodnotené územie z geomorfologického hľadiska je zaradené do jednotiek:

- sústava : Alpsko – Himalájska
- podsústava : Karpaty
- provincia : Západné Karpaty
- subprovincia : Vonkajšie západné Karpaty
- oblasť : Podhŕľno-magurská
- celok : Spišsko-šarišské medzihorie
- oddiel : Šarišské Podolie, Stráže

Morfologická tvárnosť územia je podmienená geologickou stavbou a litologickým zložením horninového podkladu – prevláda ílovcový flyšový vývoj a ílovcovo – pieskovcový vývoj sedimentov. Elevačné formy sú prevažne zaoblené, členitosť terénu zvyrazňujú plytké a široké doliny v ílovcovom vývoji. Územie má charakter pahorkatiny, svahy sú rozčlenené roklinami a eróznymi ryhami. Aluviálna niva rieky Torysy je široká až niekoľko 100 m.

Z hľadiska triedenia morfoštruktúrneho reliéfu na základe exogénnych procesov sa trasa nachádza v eróžno – denudačnom reliéfe kotlinovej pahorkatiny.

III. 1.2. Horninové prostredie

Na geologickej stavbe dotknutého územia sa podieľajú horniny paleogénu a kvartéru.

Vnútrokarpatský paleogén vytvára podložie kvartérnym sedimentom a je zastúpený hutianskym súvrstvím (vrchný priabón – spodný oligocén). Súvrstvie je tvorené hrubým komplexom premenlivo vápnitých ílovcov, ílovcov s laminami siltovcov, ktoré sú vo výraznej prevahe nad tenkými lavicami jemnozrnných zvrstvených pieskovcov. Ílovce sú sivožlté, sivé, zelenkavosivé s bridličnatým, lastúrnatým prípadne lístkovitým rozpadom. V nezvetranom stave sú zdanlivo kompaktné, na povrchu rýchlo zvetrávajú na ílovité hliny.

Kvartér - sedimenty kvartéru pokrývajú paleogénne podložie. Najväčšie rozšírenie majú fluviálne a deluviálne (deluviálno – fluviálne) sedimenty.

Fluviálne sedimenty – medzi najstaršie mindel patria rezidná terasových akumulácii - hlinité a piesčité štrky sú zachované na ľavej strane údolia pri Sabinove s bázou štrkov vo výške 65 – 70 m nad hladinou Torysy. Báza strednej terasovej akumulácie (riss) sa nachádza vo výške 18 – 28 m nad povrchovým tokom. Terasovú akumuláciu tvoria piesčité štrky o hrúbke 2 – 6 m. Najmladšia stredná terasa (mladší riss) s bázou 3 – 5 m nad tokom s hrúbkou akumulácie 2 – 8 m je rozčlenená bočnými prítokmi.

Údolná niva Torysy je vyplnená štrkami korytovej fácie o hrúbke 3 – 5m. Štrky sú prekryté povodňovými jemnozrnnými sedimentami – hliny, íly, piesky o hrúbke 2 – 5 m.

Deluviálne sedimenty – (deluviálno-fluviálne sedimenty) tvoria pokryvy pleistocénnych štrkových terás Torysy o hrúbke 2 – 8 m. Prevažne sú zastúpené hlinou a ílom so strednou a vysokou plasticitou, tuhej a pevnej konzistencie. Deluviálno – fluviálne sedimenty pokrývajú paleogénne ílovcové komplexy. Sú zastúpené svahovými hlinami a ílmi. Mocnosť týchto sedimentov je premenlivá 2 – 5 m.

III. 1.3. Geodynamické javy

a) Súčasné geodynamické procesy

Medzi najvýznamnejšie geodynamické procesy prebiehajúce v dotknutom území patria erózia na svahoch a bočná erózia tokov. Ojedinele tu môže dochádzať k vzniku svahových pohybov.

Plošná a výmoľová erózia

Výhodné podmienky pre rozvoj plošnej svahovej erózie sú dané malou priepustnosťou ílovito-hlinitého zvetralinového podkladu. Z toho dôvodu je infiltrácia zrážkových vôd malá a prevláda povrchový odtok. Väčšina zrážkových vôd rýchlo oteká po povrchu najmä tam, kde bol porušený pôvodne súvislý lesný porast. Preto najintenzívnejší rozvoj plošnej a výmoľovej erózie je možné pozorovať v odlesnených a poľnohospodársky využívaných oblastiach (územia so sklonom nad 5°).

Pri intenzívnych zrážkach môže plošná erózia prerásť do výmoľovej erózie ktorá sa prejavuje v záujmovom území množstvom plytkých, v menšej miere až hlbokých erózných rýh.

Bočná erózia vodných tokov

Bočnú eróziu vodných tokov môžeme pozorovať na nezregulovaných pravostranných prítokoch Torysy (potok Ľutinka). Tieto vodné toky sa zarezávajú hlbšie do podložia a ohrozujú stabilitu svojich svahov, ak sú narezané svahové hliny, resp. ílovce paleogénneho podkladu.

Svahové pohyby

V úseku Lipany – Sabinov boli zmapované prejavy svahových pohybov. Prevažná časť svahových pohybov je na svahoch údolia Hanigovského potoka a v údolí potoka Ľutinka. Na svahoch Hanigovského potoka sa nachádzajú svahové pohyby nad obcou Červenica. Na južných svahoch pravého brehu Hanigovského potoka sa nachádza niekoľko potenciálnych prúdových zosuvov. Na južných svahoch ľavého brehu Hanigovského potoka sa nachádza potenciálne náchylné územie na zosúvanie.

V údolí potoka Ľutinka sa nad poľnohospodárskym družstvom nachádza niekoľko lokalít potenciálne náchylných na zosúvanie s plošnou formou.

b) Tektonické pomery

Dotknuté územie má pomerne zložitú tektonickú stavbu, na ktorej sa podieľajú zlomy všetkých troch hlavných smerov. Najvýraznejšie sú tie, ktoré limitujú východné zakončenie šambronsko-kamenickej elevácie. Pričné zlomy SV–SZ smeru sa prejavujú segmentovaním šambronsko-kamenického pásma. Južne od hromošsko-šambronského pásma je rozsiahle synklinálne pásmo šarišskej vrchoviny, ktoré je na východe ukončené S-J zlomami.

Z hľadiska seizmického ohrozenia vychádzajúceho z mapy očakávaných makroseizmických účinkov pre územie Slovenska (STN 730036) dotknuté územie patrí do oblasti, kde maximálne očakávané seizmické účinky môžu dosiahnuť hodnotu do 6° MSK – 64.

III. 1.4. Ložiská nerastných surovín

V okrese Sabinov sa nachádzajú výhradné ložiská:

- zemného plynu v lokalite Lipany - ložisko zemného plynu a poloparafínickej ropy, určené CHLÚ a DP,
- stavebného kameňa v Hubošovciach - andezit, ložisko neťažené, určený DP
- dioritového porfyritu v Hubošovciach - využívané ložisko, určený DP,
- tehliarských ílov v Sabinove - ložisko neťažené, určený DP a v Brezovici - ložisko neťažené, bez určeného CHLÚ,
- prírodných keramických surovín v Rožkovanoch - ložisko neťažené, určený DP.

Na lokalite navrhovanej činnosti sa neevidujú žiadne ložiská nerastných surovín, ani tam neprebíha žiadna ťažba.

IV.1.5. Žiarenie z prírodných zdrojov a radónové riziko

Na základe spracovaných odvodených máp radónového rizika (URANPRESS, Spišská Nová Ves, 1992) sa v dotknutom území vyskytujú oblasti s prevažne s nízkym radónovým rizikom. Oblasti so stredným radónovým rizikom sa vyskytujú ojedinele (južná časť mesta Lipany a obce Červenica pri Sabinove, severná časť obce Rožkovany)

III. 1.6. Klimatické pomery

Hodnotené územie leží v dvoch klimatických oblastiach:

- Pečovská Nová Ves, južná časť Červenice pri Sabinove a východná časť Rožkovian ležia v mierne teplej oblasti, v mierne teplom, mierne vlhkom okrsku M3, typ pahorkatinový až vrchovinový; klimatické znaky: júl $\geq 16^{\circ}\text{C}$, počet letných dní < 50 , Končekov index zavlaženia 0 až 60, okolo 500 m n.m.

- severná časť Pečovskej Novej Vsi, Červenice pri Sabinove, Rožkovany a Lipany ležia v mierne teplej oblasti, v mierne teplom, vlhkom okrsku M6, typ vrchovinový; klimatické znaky: júl $\geq 16^{\circ}\text{C}$, počet letných dní < 50 , Končekov index zavlaženia 60 až 120, prevažne nad 500 m n.m.

Priemerný počet dní so snehovou prikrývkou je 80-100 dní. Z hľadiska ročného chodu zrážok maximum zrážok pripadá na mesiace apríl a máj, minimum zrážok spravidla na mesiace júl a október. Z hľadiska výskytu hmiel patrí predmetné územie do oblasti údolí horských potokov s priemerným počtom dní s hmlou pohybujúcim sa v intervale od 50 do 60 dní.

Priemerné teploty vzduchu v januári sa pohybujú v od -5 do -4°C a v júli od 16 do 18°C .

V dlhodobom priemere prevláda v dotknutom území mierny výskyt severozápadného vetra, a to v údolí Torysy.

Prúdenie vzduchu v prízemnej vrstve silne ovplyvňuje orientácia údolia. Veterné pomery počas roka sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Veterné pomery v meteorologickej stanici Sabinov

N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Calm
16	4	7	12	5	2	8	19	27

V priebehu roka maximum bezvetria pripadá na august – október a najmenej sa bezvetrie vyskytuje v mesiacoch február až apríl. Počas roka sú najsilnejšie vetry v priemere na konci zimy a na začiatku jari (február až apríl) a minimum sily vetra pripadá na niektorý letný alebo jesenný mesiac. Vetry severných smerov v tejto oblasti sú všeobecne chladnejšie ako vetry južných smerov. Výnimku tvoria niektoré prípady v zime, kedy bývajú i južné vetry studené.

Za teplotných inverzných situácií, kedy steká studený vzduch údolím Torysy je územie stále pod hladinou studeného vzduchu i keď ostatné oblasti údolia sú len čiastočne alebo pod pomerne tenkou vrstvou studeného vzduchu.

IV. 1.7. Pedologické pomery

• Pôdne typy

V hodnotenom území sa vyskytujú tieto typy pôd:

Variant „A“:

Kambizeme (hnedé pôdy) sú pôdy s rôzne hrubým svetlým humusovým horizontom, pod ktorým je B horizont zvetrávania skeletnatých substrátov s rôznym, väčšinou vyšším obsahom skeletu.

Fluvizeme sú pôdnym typom, ktorý sa vyskytuje len v nivách vodných tokov, ktoré sú alebo donedávna boli ovplyvňované záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Majú svetlý humusový horizont.

Pseudogleje (v starších klasifikáciách: oglejené pôdy) sú pôdy s tenkým humusovým horizontom, pod ktorým je vyluhovaný eluviálny horizont a hlboký B horizont s výrazným oglejením, ktoré sa vyskytuje aj v eluviálnom horizonte. celý profil je sezónne výrazne prevlhčený v dôsledku nízkej priepustnosti B horizontu pre vodu. V tabuľke sú uvedené hlavné pôdne jednotky (ďalej len "HPJ") jednotlivých pôdných typov:

Hlavné pôdne jednotky jednotlivých pôdnych typov pre variant „A“

Kód HPJ	PJ	Charakteristika HPJ
11	FMG	fluvizeme glejové, stredne ťažké
12	FMG	fluvizeme glejové, ťažké
15	FM	fluvizeme typické, stredne ťažké s ľahkým podorníčím
50	HMg	hnedozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké
54	HMe	hnedozeme erodované na výrazných svahoch, stredne ťažké až ťažké
57	PGm	pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách
63	KMm	kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách
66	KMm	kambizeme typické
69	KMg	kambizeme pseudoglejové, stredne ťažké
75	KMg	kambizeme typické v komplexe s rendzinami, stredne ťažké až ťažké
82	KMg	kambizeme pseudoglejové, stredne ťažké
87	KMg	kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách
88	RMm, RMp	kambizeme pseudoglejové typické na ostatných substrátoch, na výrazných svahoch

- Druhy pôd**

Z hľadiska druhu pôd prevažujú pôdy hlinité, stredne ťažké až ťažké, lokálne sa vyskytujú v aj pôdy piesočnato-hlinité, ktoré sú stredne ťažké až ľahké. Sporadicky sa v riešenom území nachádzajú aj ílovitohlinité pôdy, ťažké až veľmi ťažké.

Hĺbka pôdneho profilu je na prevážnej časti PP stredne hlboká (od 30 do 60 cm) až hlboká (nad 60 cm), no vyskytujú sa aj pôdy plytké s hĺbkou pôdneho profilu do 30 cm.

Varianty „B“ a „C“:

- Pôdne typy**

Kambizeme (hnedé pôdy) sú pôdy s rôzne hrubým svetlým humusovým horizontom, pod ktorým je B horizont zvetrávania skeletnatých substrátov s rôznym, väčšinou vyšším obsahom skeletu.

Fluvizeme (Nívné pôdy) sú pôdnym typom, ktorý sa vyskytuje len v nívách vodných tokov, ktoré sú alebo donedávna boli ovplyvňované záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Majú svetlý humusový horizont.

Luvizeme (v starších klasifikáciách: illimerizované pôdy) sú pôdy na sprašových a im podobných s tenkým humusovým horizontom, väčšinou aj s eluviálnym (vylúhovaným horizontom, vždy s hlbokým B horizontom nahromadenia ílu).

Pseudogleje (v starších klasifikáciách: oglejené pôdy) sú pôdy s tenkým humusovým horizontom, pod ktorým je vyluhovaný eluviálny horizont a hlboký B horizont s výrazným oglejením, ktoré sa vyskytuje aj v eluviálnom horizonte. celý profil je sezónne výrazne prevlhčený v dôsledku nízkej priepustnosti B horizontu pre vodu. V tabuľke sú uvedené hlavné pôdne jednotky (ďalej len "HPJ") jednotlivých pôdnych typov:

Hlavné pôdne jednotky jednotlivých pôdnych typov pre varianty „B“ a „C“

Kód HPJ	HPJ	Charakteristika HPJ
06	FMm	fluvizeme typické, stredne ťažké
11	FMG	fluvizeme glejové, stredne ťažké
12	FMG	fluvizeme glejové, stredne ťažké
50	HMg	Hnedozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách, stredne ťažké pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách
57	PGm	Kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách
63	KMm	kambizeme pseudoglejové, stredne ťažké
69	KMg	kambizeme typické v komplexe s rendzinami, stredne ťažké až ťažké
75	KMg	kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách
87	KMg	

- **Druhy pôd**

Z hľadiska druhu pôd prevažujú pôdy hlinité, stredne ťažké až ťažké, lokálne sa vyskytujú v k. ú. aj pôdy piesočnato hlinité, ktoré sú stredne ťažké až ľahké.

Hĺbka pôdneho profilu je na viac ako dvoch tretinách PP nad 60 cm, teda ide o pôdy hlboké, na jednej tretine PP ide o pôdy stredne hlboké a sporadicky sa vyskytujú aj pôdy plytké s hĺbkou pôdneho profilu do 30 cm.

- **Stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu**

Náchylnosť pôd na mechanickú (fyzikálnu) degradáciu súvisí jednak s vlastnosťami pôd (zrornosť, obsah humusu, pôdna reakcia, atď.) a zároveň so spôsobom a intenzitou ich využívania (zhutňovanie podorníča ťažkou mechanizáciou, pokles humusu najmä v ornici vplyvom dlhodobého uprednostňovania priemyselných hnojív pred organickými, zvýšená plošná erózia). Chemická degradácia pôd súvisí najmä so zmenou chemizmu pôd pod vplyvom priemyselných exhalátov alebo predstavuje trvalý slabý acidifikačný trend u pôd na kyslejších pôdotvorných substrátoch. Stav pôd sa vyhodnocuje v pravidelných päťročných cykloch Výskumným ústavom pôdozvedectva a ochrany pôdy (VÚPOP).

Najvyššie prípustné koncentrácie niektorých rizikových látok v pôde v mg.kg⁻¹ suchej hmoty je dané na Slovensku Rozhodnutím MP SR o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde a o určení organizácií oprávnených zisťovať skutočné hodnoty týchto látok č. 531/1994 - 540. Podľa mapy kontaminácie pôdneho fondu (VÚPOP, in Správa o stave životného prostredia SR v roku 2001) nie je v okrese Prešov a okrese Sabinov výskyt kontaminovanej pôdy, resp. v minimálnej miere je výskyt mierne kontaminovaných pôd v kategórii A, A1.

Poznámka:

A - referenčná hodnota znamená, že pôda nie je kontaminovaná, ak je koncentrácia prvku/látky pod touto hodnotou. V prípade ak dosahuje, resp. prekračuje túto hodnotu, znamená to, že obsah tejto látky je vyšší ako sú fónové (pozaďové) hodnoty pre danú oblasť, prípadne vyššie ako hodnoty medze citlivosti analytického stanovenia.

A1 - referenčná hodnota vzťahujúca sa k hodnote A platná pre stanovenie rizikových (škodlivých) látok vo výluhu 2M HNO₃.

III.1.8. Hydrologické pomery

- **Povrchové vody**

Vodné toky

Z hľadiska hydrogeografických charakteristík patrí hodnotené územie k úmoriu Čierneho mora do čiastkového povodia Hornádu (číslo hydrologického poradia 4-32), základné povodie Torysy (číslo hydrologického poradia 4-32-04). Riečnu kostru širšieho hodnoteného územia tvorí tok Torysa a jej ľavostranné prítoky – Lipiansky potok, Lúčanka, Milpošský potok, Hanigovský potok, Ľutinka, Ginec a Čierny potok a pravostranné prítoky Rožkoviansky potok, Voliansky potok a potok Kohút. Riečnu sieť dopĺňajú aj bezmenné prítoky uvedených tokov.

Vodné toky môžeme podľa režimu odtoku zaradiť do vrchovinnó–nížinnej oblasti s dažďovo–snehovým režimom odtoku. Najvyššie vodné stavy sú začiatkom jari v mesiacoch február, marec a apríl, najnižšie vodné stavy sú v mesiaci september.

Priemerný ročný špecifický odtok v časovom období rokov 1931 – 1980 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa pohyboval v intervale od 5 do 10 l.s⁻¹.km⁻², minimálny špecifický odtok 364 denný v intervale od 0,1 do 0,5 l.s⁻¹.km⁻² a maximálny špecifický odtok v intervale s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov od 1,4 do 1,8 m³.s⁻¹.km⁻².

Pri projektovaní a výstavbe je potrebné venovať pozornosť pretrvávajúcim problémom s prívalovými vodami, keďže navrhovaná činnosť je situovaná vo variante „B“ a „C“ súbežne s riekou Torysa a v úseku km 2,8 až 7,0 prechádza územím, v ktorom rieka Torysa nemá upravené koryto a pri prietoku veľkých vôd dochádza k občasnému vybrežiu a zaplavovaniu okolitých pozemkov.

Vodné plochy

V hodnotenom území sa nachádzajú vodné plochy pri obci Rožkovany, kde sa nachádza sústava 3 rybníkov v správe SRZ. Na základe výsledkov „Prehodnotenie profilov vodných nádrží - II. etapa“ (VÚVH 1996) bolo v povodí Hornádu stanovených 12 lokalít vhodných na budovanie nádrží. Podľa časového zaradenia sú navrhované

nádrže zadelené do kategórií A – C a evidované. V dotknutom území je plánovaná nádrž v kategórii C (začatie výstavby sa uvažuje po uplynutí 25 rokov) - nádrž Pečovská Nová Ves na Ľutinke.

• Podzemné vody

Z hydrogeologického hľadiska patrí dotknuté územie do rajónu QP 120 - Paleogén Spišsko-Šarišského medzihoria, Bachurne a Šarišskej vrchoviny v povodí rieky Torysy. Rajón je budovaný paleogénnymi flyšovými horninami. Z flyšových hornín za hydrogeologický najpriaznivejšie možno považovať pieskovce a zlepence. Pieskovcové vývoje vystupujú obyčajne v nízkych pruhoch s menším plošným ohraničením. Hlavným faktorom podmieňujúcim priepustnosť flyšových hornín je ich porušenosť. Porušenie hornín v zóne zvetrávania zasahuje do hĺbky 20-40 m. Vytvára sa tu plytký obzor podzemnej vody, ktorý je odvodňovaný buď priamo do údolných fluviaálnych náplavov, alebo prameňmi na styku s podložnými ílovcami, prípadne prameňmi v záveroch dolín. Výdatnosť týchto prameňov je pomerne nízka, obyčajne len do $0,5 \text{ l.s}^{-1}$. K väčšiemu sústreďovaniu podzemnej vody dochádza pri rozsiahlejšom porušení na tektonických líniách.

Ílovce a ílovcovo - pieskovcové drobnorytmické flyšové vývoje sú nepriaznivé z hľadiska vytvárania zásob podzemnej vody.

Kvartérne fluviaálne sedimenty sú zastúpené piesčitými a hlinitými štrkami, štrkopieskami, ktoré sú dobre zvodnené vzhľadom na vhodné zrnitostné zloženie, dostatočnú mocnosť, dostatočné plošné rozšírenie a hydraulickú spojitosť s povrchovým tokom. Najväčší hydrogeologický význam majú fluviaálne štrky v údolnej nive Torysy.

V úseku Lipany - Sabinov má štrkové zvodnenie hrúbku 3,50 - 6,50 m s výdatnosťou vrtov zväčša v intervale $5-12 \text{ l.s}^{-1}$. Koeficient filtrácie sa zväčša pohybuje v rozmedzí rádov $10^{-3} - 10^{-4} \text{ m.s}^{-1}$ (Hanzel et al., 1996).

Dnová výplň Torysy má hrúbku v priemere okolo 3-5 m. Je prekrytá povodňovými hlinami (miestami so šošovkami piesku) dosahujúcimi hrúbku až 5 m.

Obeh podzemných vôd v horninách vnútrokarpatského paleogénu, ktoré majú prevažne flyšový charakter, je v dôsledku striedania ílovcov, prachovcov a pieskovcov obmedzený. Striedanie sa ílovcov a pieskovcov neumožňuje väčšiu infiltráciu zrážkových vôd ich kolobeh a akumuláciu. Pramenné vývery sa vo väčšine prípadov nachádzajú na styku jednotlivých litofácií a sú puklinovo – vrstevného charakteru s výdatnosťou $0,1 - 0,3 \text{ l/s}$.

Termálne a minerálne pramene

Na území obce Rožkovany sa nachádza prameň minerálnej vody asi 1 km od rómskej osady, ktorá je za obcou po ľavej strane potoka. Prameň vyteká z rozpukeňého bridličnatého pieskovca. Je obložený kamením. Prameň nie je chránený pred znečistením. K prameňu je zlý prístup (SAŽP, 1998-2002).

Priamo v dotknutom území sa nenachádzajú termálne a minerálne pramene.

III.1.9. Chránené vodohospodárske oblasti

V dotknutom území sa nachádzajú vodohospodársky chránené územia a to ochranné pásma II. stupňa vodárenských zdrojov podzemných vôd využívaných pre hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

V k. ú. obce Pečovská Nová Ves priamo v lokalite navrhovanej činnosti (všetky tri varianty „A“, „B“ a „C“) sa nachádza ochranné pásmo vodárenských zdrojov podzemných vôd II° vnútorné a ochranné pásmo II° vonkajšie pre vodárenský zdroj Prešovského skupinovému vodovou - studne I.-II. Sabinov v úseku km 5,7 až km 6,2.

Ochranné pásma majú určený spôsob ochrany najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja v zmysle zákona 364/2004 Z. z. o vodách. Bližšia špecifikácia opatrení na ochranu vôd je uvedená vo vyhláške MŽP SR č. 29/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov, o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. V uvedenej vyhláške v prílohe č. 3 sú uvedené zásady spôsobu ochrany vôd vodárenských zdrojov a činnosti poškodzujúce alebo ohrozujúce ich množstvo a kvalitu alebo zdravotnú bezchybnosť. Navrhovaná činnosť je v zmysle uvedenej prílohy zaradená medzi stavby, zariadenia a činnosti s potrebou osobitného posúdenia pre návrh optimálnej úrovne ochrany, a to 3.5 komunikácie, doprava – verejné a účelové komunikácie, podmienky ich využívania, ich technický stav, nepriepustné priekopy, lapače olejov, dopravné obmedzenia, vylúčenie prepravy látok škodiacich vodám, zimná údržba.

V k. ú. obciach Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves boli ustanovené pozemky poľnohospodársky využívané za zraniteľné oblasti v zmysle NV SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti.

III. 1.10. Flóra a fauna

III.1.10.1. Flóra

V zmysle regionalizácie na báze floristického zloženia (Kolény, Barka) je k. ú. začlenené do stredoeurópskej provincie. Podľa fytograficko - vegetačného členenia (Plesník) sa k. ú. nachádza v dubovej zóne, horskej podzóne, flyšovej oblasti, okrese Beskydské predhorie, západnom podokrese a obvode Šarišské podolie.

Prirodzená potenciálna vegetácia

Prirodzenú potenciálnu vegetáciu (ďalej len "PPV") v hodnotenom území predstavujú tri základné spoločenstvá (Maglocký):

1. Na prevažnej časti k. ú. je to spoločenstvo *Carici pilosae* - *Carpinetum* (*Quercus-Carpinetum medioeuropaeum*) (C) - karpatské dubovo-hrabové lesy s reprezentatívnymi druhmi: *Quercus petraea*, *Carpinus betulus*, *Tilia cordata*, *Acer campestre*, *Carex pilosa*, *Dentaria bulbifera* a *Tithymalus amygdaloides*.
2. Vtrúsene sa môže nachádzať spoločenstvo *Quercetum petraeae-cerris* (Qc) - dubovo - cerové lesy s reprezentatívnymi druhmi: *Quercus cerris*, *Quercus petraea*, *Quercus delachampii*, *Quercus pendunculiflora*, *Carex montana*, *Lembostropis nigricans*
3. V alúviu Torysy a ostatných potokov hodnoteného územia je to spoločenstvo *Alnetum glutinosae* - Al s reprezentatívnymi druhmi: *Alnus glutinosa*, *Alnus incana*, *Fraxinus excelsior*, *Salix fragilis*, *Prunus padus*, *Carpinus betulus*, *Aegopodium podagraria*, *Matteuccia struthiopteris*.

Reálna vegetácia dotknutého územia

Navrhovaná činnosť je situovaná vo všetkých troch variantoch mimo zastavaného územia dotknutých obcí, kde prechádza v väčšinou poľnohospodárskou krajinou s nelesnou stromovou a krovitou vegetáciou (ďalej len „NSKV“).

Reálnu vegetáciu tu tvoria prestarnuté ovocné stromy (*Juglans regia*, *Malus* ssp.) v alejovej výsadbe pozdĺž jestvujúcej cesty I/68 obojstranne.

Variant „A“ – reálna vegetácia je tvorená výhradne NSKV, ktorá sa nachádza v stržiach a erózných ryhách v pahorkatinovej krajine, prípadne pozdĺž potokov. NSKV je tvorená druhmi ako drieň obyčajný (*Cornus alba*), trnka (*Prunus spinosa*), baza čierna (*Sambucus nigra*), čremcha obyčajná (*Prunus padus*), breza obyčajná (*Betula verruculosa*), topol (*Populus* ssp.), borovica lesná (*Pinus silvestris*) a borievka obyčajná (*Juniperus communis*). Na pahorkatinovom morfografickom stupni vytvárajú komplexy NSKV sieť porastov charakteru lesných spoločenstiev s významnou pôdoochrannou a protieróznou funkciou.

V hodnotenom území sú zastúpené u **variantov „B“ a „C“** rastlinné spoločenstvá líniových brehových porastov pozdĺž toku rieky Torysa a ostatných potokov. Druhovité zloženie brehových porastov je s priemernou až nadpriemernou diverzitou druhov. V stromovom poschodí prevláda jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vŕba krehká (*Salix fragilis*), vŕba biela (*Salix alba*). V krovitom poschodí sa pripája baza čierna (*Sambucus nigra*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), vŕba rakytová (*Salix caprea*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*). V bylinnom poschodí prevládajú hygrofilné a nitrofilné druhy.

III.1.10.2. Fauna

Podľa zoogeografického členenia Slovenska (Čepelák, 1980), patrí hodnotené územie na rozhranie juhoslovenského obvodu panónskej oblasti (košický okrsk) a vonkajšieho a vnútorného obvodu Západných Karpát –východného beskydského a nízkobeskydského okrsku.

Aj keď v hodnotenom území prevládajú poľnohospodárske pôdy s intenzívnym a extenzívnym využitím, napriek tejto skutočnosti sú tu relatívne rovnomerne zastúpené rôzne formy významných krajinných prvkov, ktoré podmieňujú fytologickú a zoologickú biodiverzitu na území. Aj vyššie uvedené analýzy klimatických, geografických a fytogeografických pomerov dávajú predpoklad na takýto stav. Na území sa stretávame s rôznymi

formami NSKV, biotopmi európskeho významu a líniovou brehovou zeleňou, ktoré podmieňujú bohatý výskyt ornitofauny .

Z hľadiska ornitofauny patrí rieka Torysa medzi staré migračné cesty vtáctva a túto dôležitosť nestratila ani v súčasnej dobe, kedy dochádza k značným antropickým tlakom človeka na samotný tok ako aj brehové porasty a okolie toku.

Z vodného vtáctva sa tu celoročne zdržuje niekoľko jedincov volavky popolavej – *Ardea cinerea*, hniezdi a zimuje rybárik riečny – *Alcedo atthis*, vodnár obyčajný – *Cinclus cinclus*, , kačica divá – *Anas platyrhynchos*, trsteniarik spevavý – *Acrocephalus palustris*, trsteniarik . V čase miernych zím tu prezimuje trasochvost horský – *Motacilla cinerea* .

V brehových porastoch tu môžeme nájsť hniezdiť svrčiaka riečného – *Locustella fluviatilis*, , trsteniarika spevavého – *Acrocephalus palustris*, d'atľa malého – *Dendrocopos minor*, škorca lesklého – *Sturnus vulgaris*, brhlík lesného – *Sitta europaea*, slávika červienku – *Erithacus rubecula*, d'atľa veľkého – *Dendrocopos major*, krutíhlava hnedého – *Jynx torquilla*, stehlík pestrého – *Carduelis carduelis*, kolibkárka čipčavého - *Phylloscopus collybita*, sýkorku belasú – *Parus caeruleus*, sýkorku veľkú – *Parus major*, vrabca poľného – *Passer montanus* , orieška hnedého – *Troglodytes troglodytes*, drozda čvíkotavého – *Turdus pilaris* , drozda čierneho – *Turdus merula* a iné.

Ako lovné teritórium to využívajú – bocian biely – *Ciconia ciconia*, bocian čierny – *Ciconia nigra*, jastrab krahulec – *Acipiter nisus*, jastrab lesný – *Acipiter gentilis*, myšiak lesný – *Buteo buteo*, sokol myšiar – *Falco tinunculus* a iné.

Z ďalších živočíšnych druhov tu bola v širšom hodnotenom území za posledných 5 rokov pozorovaná aj vydra riečna, ktorá má svoje hniezdne nory v úseku nad Lipanmi.

III.1.11. Chránené územia prírody (Natura 2000, vtáčie územia)

Navrhovaná činnosť je situovaná v území s prvým stupňom ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. Z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len " zákon o OPaK"). Nezasahuje do územia s osobitnou územnou ochranou v zmysle § 17 až § 27 zákona o OPaK. Taktiež sa hodnotené ani dotknuté územie nenachádza na území, kde bolo vyhlásené, či plánované na vyhlásenie Chránené vtáčie územie. Dotknuté územie nie je ani súčasťou navrhovaných chránených území európskeho významu v sieti NATURA 2000.

V zmysle informácie poskytnutej Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky, Regionálnou správou ochrany prírody a krajiny Prešov (ďalej len „ŠOP SR, RSOPK Prešov“) sa na dotknutom území nachádzajú biotopy európskeho významu.

Biotopy európskeho významu:

V dotknutom území sa v trase navrhovanej činnosti **nachádzajú trávinnobylinné biotopy európskeho významu.**

Variant „A“:

Z trávinnobylinných biotopov sa v navrhovanej trase vyskytujú mezofilné kosné lúky, ktorými prechádza variant „A“ v km 2,0 až km 2,2 okrajovo a taktiež v km 2,6 až km 3,0. Do ďalšieho biotopu európskeho významu - mezofilné pasienky tento variant zasahuje v km 3,5 až km 3,8.

Variant „C“:

Trasa variantu zasahuje okrajovo v km 2,2 až km 2,8 trávinnobylinný biotop mezofilné kosné lúky.

III.2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

III.2.1. Súčasná štruktúra krajiny a krajinný obraz

Súčasná krajinná štruktúra (ďalej len "SKŠ") je tvorená:

- poľnohospodárskym pôdnym fondom: orné pôdy a trvalé trávne porasty,
- vodnými plochami: vodný tok - rieka Torysa, Mil'pošský potok, Hanigovský potok, Ľutinka,
- ostatnými plochami: plochami zelene, ktorá je tvorená prevažne brehovými porastmi rôznej kvality a NSKV,
- zastavanými plochami: jestvujúca dopravná sieť.

Krajinný obraz

Šarišské Podolie, v ktorom sa navrhovaná činnosť nachádza, je najrozľahlejším podcelkom Spišsko-šarišského medzihoria s typickým pahorkatinovým reliéfom a priemyselno-poľnohospodárskym typom krajiny, kde sa odlesnené časti krajiny antropogénnou činnosťou zmenili na tzv. kultúrnu step. Jeho nadmorská výška kolíše medzi 253 – 450 m n.m.. Mierne modelovaný povrch Šarišského podolia tvoria tieto morfografické stupne:

Najnižší stupeň predstavuje 0,6 až 1,5 km široká riečna niva rieky Torysa, miestami rozčlenená meandrujúcimi ramenami. Rieka na území v okolí mesta Lipany a Sabinova vytvára široké štrkové lavice. V tomto území sú umiestnené **varianty „B“ a „C“** navrhovanej činnosti. Vyššie morfografické stráne tvoria nízke až vysoké terasy Torysy.

Súbor erózoakumulačných foriem vytvára typickú pahorkatinu, rozčlenenú prítokmi Torysy na nízke a široké chrbty, striedajúce sa s plytkými a roztvorenými dolinami. V tomto type krajiny, ktorá je síce úplne odlesnená, no v stráňových modeláciách ovplyvnených výmoľovou a povrchovou eróziou pôdy a zosunmi so zachovanými fragmentami PPV vo forme NSKV je umiestnený **variant „A“**.

III.2.2. Územný systém ekologickej stability (ďalej len "ÚSES")

Nadregionálny ÚSES spracovaný na úrovni Generelu nadregionálneho ÚSES, schválený uznesením vlády č. 312/1992, ukladá dotknutým rezortom uplatňovať ho pri koncepcnej, plánovacej a rozhodovacej činnosti, ktorá sa týka priestorovej organizácie, využívania územia a prírodných zdrojov. Vymedzuje ekologicky najhodnotnejšie priestory v rozsahu územia SR v mierke 1:200 000 a 1:500 000. Prvky NÚSES sa v hodnotenom území nenachádzajú.

Regionálny ÚSES rozpracováva a upresňuje Generel NÚSES v administratívnych hraniciach kraja v mierke 1 : 50 000 a vymedzuje regionálne významné prírodné prvky a navrhuje ekostabilizačné opatrenia v štruktúre krajiny. Podľa Územného plánu VÚC Prešovského kraja, schváleného Uznesením vlády SR č. 268 zo 7.4.1998 v znení neskorších doplnkov (ďalej len „VÚC“) bol schválený aj RÚSES Prešovského kraja.

V zmysle uvedeného platného dokumentu VÚC, ktorým boli schválené regionálne hierarchie ÚSES sa v hodnotenom území nachádza:

- **Regionálny biokoridor (RBk) Alúvium Torysy** - hydrický regionálny biokoridor tvorený tokom rieky Torysa a jej brehovými porastami. Jeho význam v rámci riešeného územia spočíva najmä v tom, že tvorí spojnicu medzi časťami NRBC Stráže a keďže prechádza pozdĺž celého územia, je významnou migračnou cestou fauny viazanej na tento biotop. Veľkú úlohu z hľadiska pôsobenia alúvia Torysy ako biokoridoru zohrávajú brehové porasty pozdĺž toku, patriace do skupiny pôvodných lužných lesov podhorských a horských a tiež močiare a podmáčané stanovištia s veľkou biologickou diverzitou, v rámci týchto porastov. Porasty jednak zabezpečujú trvalé podmienky pre existenciu veľkého množstva živočíšnych druhov a jednak majú pôdoochranné účinky, spočívajúce v ochrane brehov Torysy pred deštrukciou, vymieňaním a rozplavovaním, spevňujú štrkové nánosy a zabraňujú ich odnášaniam tým, že koreňovou sústavou drevín, krovín a bylinno-trávnej vegetácie mechanicky spevňujú pôdu. Tieto funkcie plní len zdravý a stabilný brehový porast, ktorý nie je prerušovaný.

III.3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrno-historické hodnoty územia

III.3.1. Počet a veková štruktúra obyvateľstva

Lokalita navrhovanej činnosti sa nachádza v okrese Sabinov na území mesta Lipany a obcí Červenica pri Sabinove, Pečovská Nová Ves a Rožkovany v Prešovskom kraji.

Prešovský kraj je druhým najväčším na Slovensku rozlohou (v roku 2004 mal 8 975 km²), aj počtom obyvateľov (v roku 2004 mal 796 745 obyvateľov). Hustota osídlenia je tu však nízka, dosahuje hodnotu 89 obyvateľov/km². V Prešovskom kraji je 666 obcí, z toho 23 miest. Územie je osídlené pomerne rovnomerne.

Priemerný vek obyvateľstva Prešovského kraja bol 34,47, index starnutia (pomer poproduktívnej zložky obyvateľstva k predproduktívnemu obyvateľstvu) dosiahol hodnotu 76,37.

S rozlohou 483 km² sa okres Sabinov radí medzi menšie okresy. Počet obyvateľov k 31.12.2004 dosiahol 55 351, pričom hustota zaľudnenia je 114 obyvateľov na km². Územie okresu je osídlené rovnomerne, v okresnom sídle žije len 22,6 % obyvateľov. V okrese je 43 obcí, z toho 2 mestá - sídlo okresu Sabinov a Lipany.

Členenie obyvateľstva okresu podľa vekových skupín bolo: 26,13 % predproduktívny vek, 58,78% produktívny vek a 15,09 % poproduktívny vek. Priemerný vek obyvateľstva okresu dosahoval v tomto roku 32,27 rokov. Index starnutia dosiahol hodnotu 57,74. Okres je pozoruhodný z viacerých hľadísk – má veľký podiel obyvateľov v predproduktívnom veku, veľký podiel rómskeho obyvateľstva a malý podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva.

Demografické charakteristiky k 31. 12. 2004

Ukazovateľ	Lipany	Rožkovany	Červenica pri Sabinove	Pečovská Nová Ves
Počet obyvateľov spolu	6 302	1 284	788	2 264
z toho muži	3 117	664	390	1 104
z toho ženy	3 185	620	398	1 160
Predproduktívny vek (0-14) spolu	1 457	330	187	550
Produktívny vek (15-54) ženy	1 936	324	211	644
Produktívny vek (15-59) muži	2 128	415	235	682
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	781	215	155	388
Počet živonarodených spolu	87	11	7	37
z toho muži	46	7	5	27
z toho ženy	41	4	2	10
Počet zomretých spolu	49	8	7	15
z toho muži	26	7	3	8
z toho ženy	23	1	4	7
Celkový prírastok (úbytok) obyv. spolu	-26	3	-2	60
z toho muži	-10	1	-1	37
z toho ženy	-16	2	-1	23

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa národnostnej štruktúry má v dotknutom území najväčšie zastúpenie slovenská, rómska a česká národnosť.

Percentuálne zastúpenie najsilnejších národností podľa SODB 2001

Národnosť	Lipany	Rožkovany	Červenica pri Sabinove	Pečovská Nová Ves
Slovenská	91,17	99,03	99,18	88,79
Ukrajinská	0,31	-	-	0,18
Rómska	7,37	0,4	-	9,26
Česká	0,33	0,32	0,82	0,5
Poľská	0,08	-	-	0,09
Ostatné (maďarská, rusínska, moravská...)	0,74	0,25	0	1,18

Zdroj: ŠÚ SR

III.3.2. Sídla

V Prešovskom kraji je 23 miest z toho v okrese Sabinov sú 2. Sú rôznorodé z hľadiska veľkosti, významu a rozvojového potenciálu. Mesto Sabinov (počet obyvateľov 10–22 000) má regionálny až nadregionálny význam. Mesto Lipany (počet obyvateľov pod 10 000) má význam len regionálny a subregionálny až lokálny.

Charakteristika mestského osídlenia v okrese Sabinov

Okres	Mesto	Počet obyvateľov (stav k r. 2001)	Administratívny význam	Charakter centra osídlenia
Sabinov	Lipany	6130	-	4.skupina, reg. význam
	Sabinov	12290	sídlo okresu	3.skupina, 2.poskupina, reg. význam

Zdroj: SOBD 2001

Podľa územno-plánovacej dokumentácie VÚC Prešovského kraja sa sídelná štruktúra o veľkosti do 5000 obyvateľov považuje za vidiecke osídlenie. Index rastu vidieckeho osídlenia je nižší ako u mestského osídlenia a tak dochádza k postupnému vyľudneniu vidieka. Na základe pretrvávajúcej stagnácie alebo poklesu počtu obyvateľov a ekonomických aktivít v obciach sa okres Sabinov považuje za upadajúci priestor vidieckeho osídlenia. Ekonomická stagnácia v týchto územiach vyvoláva úbytok obyvateľstva a tiež dochádza k vekovej i profesijnej deformácii obyvateľstva. Prioritne je potrebné v týchto priestoroch vytvoriť podmienky pre renesanciu vidieckeho osídlenia.

Mesto Lipany sa rozprestiera medzi Šarišskou vrchovinou a Čergovským pohorím na hornom toku Torysy. V súčasnosti v ňom žije vyše 6 000 ľudí a je spádovou oblasťou pre 25 000 ľudí z blízkeho okolia. Mesto je kultúrno - administratívnym centrom severnej časti Hornotoryského regiónu, ktoré bolo v rokoch 1909-1924 v historickom stoličnom zriadení hornotoryským služnovským lipianskym okresom. Prvá písomná zmienka o meste pochádza z roku 1312. V tomto období patrili k panstvu Kamenica. V 15. storočí malo mesto zemiansky charakter. Miestni obyvatelia sa venovali najmä poľnohospodárstvu a remeslám. Neskôr získali Lipany kráľovské privilégia na organizovanie jarmokov. V 16. storočí sa vďaka výhodnej obchodnej polohe začlenilo medzi najvýznamnejšie šarišské mestá. Koniec 19. storočia je poznačený veľkým požiarom a vysťahovaleckou vlnou, čo spôsobilo pokles obyvateľstva.

Obec Rožkovany sa nachádza pod severovýchodným svahom Šarišskej vrchoviny, v údolí rieky Torysy v mierne kopcovitom teréne, v nadmorskej výške 370 m.n.m. Obec sa prvýkrát spomína v roku 1323, i keď z tejto zmienky vyplýva, že existovala už v skorších dobách, pravdepodobne už v jedenástom storočí. V trinástom storočí tu, na mieste dodnes nazývanom Koscelisko, stál kostol sv. Antona pustovníka, ktorého meno nesie i súčasný kostol. Rod Roskoványiovcov, ktorý svoje meno odvodzoval od názvu dediny, sa tu objavuje už na prelome 13. a 14. stor. V roku 1600 tu bolo 48 poľnohospodárskych usadlostí, kúrie, pánsky mlyn, fara, kostol a škola. Rod Roskoványiovcov sa tu udržal s malými prestávkami až do dvadsiateho storočia. Z tohoto rodu tiež pochádzal nitriansky biskup Augustin, ktorý dal v obci v roku 1858 na vlastné náklady postaviť nový kostol na novom mieste. Rod po sebe zanechal tiež jedinou pamätnú necirkevnú budovu v obci – kaštieľ z roku 1770, v súčasnosti v dosť zdevastovanom stave. Počas celej svojej existencie obec nestratila svoj poľnohospodársky charakter, nevznikli tu žiadne priemyselné podniky.

Obec Červenica pri Sabinove sa spomína od roku 1278 ako strážna obec na prvotnom hraničnom území medzi Uhorskom a Poľskom. Pre obyvateľov bolo typickým zamestnaním ovocinárstvo, s čím súvisí aj pôvodný názov sídla Weresalma – Čevené jablko (1928), či Jablonov (1808).

Obec Pečovská Nová Ves bola osídlená už v paleolite. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1319. V obci bolo významné židovské osídlenie. K obci sa vzťahuje jedna z najstarších židovských náboženských obcí.

III. 3.3. Ekonomické aktivity, občianske vybavenie, rekreácia a šport

a) Ekonomické aktivity

Priemyselná výroba okresu Sabinov je prakticky v troch obciach. V Sabinove je potravinársky závod Sabina, strojárne ZŤS, a.s., drevospracujúce prevádzky na čele s podnikom Sanas, a.s., mliekareň a pekáreň. V Šarišských Michaľanoch dlho sídlila Imuna, a.s. najväčší výrobca liečiv na východe republiky, ktorý sa zameriava na krvné deriváty, infúzne roztoky, vakcíny a diagnostické prípravky. Aj tento podnik však neodolal transformačnému procesu. V Lipanoch sú odevné závody Odeva, s.r.o. a strojárne závody KOVO.

Najväčším závodom, ktorý poskytuje pracovné príležitosti v meste Lipany a blízkom okolí je Odeva spol. s.r.o. Lipany, ktorá vyrába vrchné ošatenie všetkého druhu. Odeva sa od svojho vzniku v r. 1957 postupne vypracovala na jedného z najväčších výrobcov odevov na Slovensku. Okrem základného závodu ktorý je v Lipanoch Odeva vyrába aj vo svojich strediskách v Bratislave, Banskej Bystrici a Orlove. K významným spoločnostiam poskytujúcim väčšie pracovné príležitosti patria aj napr. Elektro Lipany s. r.o. zaoberajúca sa elektroinštaláciami prácami pre rodinné domy, občiansku a bytovú výstavbu a priemyselné podniky a Drevovýroba OPDP, spol. s r.o. zaoberajúca sa výrobou exteriérových a interiérových dverí, drevených eurookien, ikonostasov a interiérov chrámov a strojárne závody KOVO. Nachádzajú sa tu tiež menšie živnostenské výrobné prevádzky.

V obciach Rožkovany, Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves sa nenachádzajú významnejšie výrobné prevádzky, ktoré by poskytovali väčšie pracovné príležitosti. Pracovné príležitosti poskytujú mestá Lipany a Sabinov, ale aj krajské mesto Prešov. V rámci ekonomických aktivít ide v týchto obciach väčšinou o súkromnú malovýrobu.

Poľnohospodárska pôda je na dvoch tretinách rozlohy okresu Sabinov. Na polovici osevných plôch sa pestuje jačmeň, pšenica, raž, ale aj ovos, ďatelina a lucerna a na päťtine osevných plôch zemiaky s vysokými hektárovými výnosmi. V rámci živočíšnej výroby je najintenzívnejší chov hovädzieho dobytku, chovajú sa však aj ovce a hydina.

b) Občianske vybavenie

V meste Lipany je rozvinutá sieť maloobchodných predajní a množstvo menších aj väčších predajní potravinárskeho, spotrebného a priemyselného tovaru.

Mesto je vybavené základnou zdravotníckou vybavenosťou s ambulanciou praktického lekára pre dospelých a odborných lekárov, lekárňou. V meste sa nachádza Dom pokojnej staroby, ktorý je sociálnym zariadením pre ľudí odkázaných na cudziu pomoc. Slúži nielen pre mesto, ale aj blízke okolie.

V meste sa nachádza komerčná banka a poisťovňa.

Mesto je sídlom širšieho spektra vzdelávacích zariadení od predškolských zariadení cez základné školy po gymnázium a odborné učilišťa. Je centrom vyššieho vzdelania aj pre okolité obce.

Nositeľom kultúrno-spoločenských aktivít mesta je oddelenie kultúry pri MsÚ. Koordinuje prácu záujmovo-umeleckých klubov, združení a spoločenských skupín, ktoré šíria a rozvíjajú záujmovú, výchovnú a vzdelávaciu činnosť.

V obci Rožkovany je vybudovaná základná občianska vybavenosť reprezentovaná predajňami potravinárskeho tovaru, materskou a základnou školou len prvého stupňa, knižnicou, stravovacími zariadeniami a futbalovým ihriskom. Chýba tu akékoľvek kultúrne zariadenie. Bývalý kultúrny dom v objekte tzv. kaštieľa bol po revolúcii vrátený v reštitúcii pôvodnému majiteľovi, ktorý vzápätí ukončil dlhoročnú prevádzku kina i ostatných zariadení. Kultúrna sála nie je ani v jednom z hostincov.

V obci Červenica pri Sabinove je vybudovaná základná občianska vybavenosť reprezentovaná predajňami potravinárskeho tovaru, materskou a základnou školou, knižnicou, stravovacím zariadením a futbalovým ihriskom.

V obci Pečovská Nová Ves je vybudovaná základná občianska vybavenosť reprezentovaná predajňami potravinárskeho aj nepotravinárskeho tovaru, ambulanciami praktických lekárov, lekárňou, poštou, materskou a základnou školou, knižnicou, stravovacím zariadením, telocvičňou a futbalovým ihriskom.

c) Rekreačia a šport

Cestovný ruch v okrese Sabinov má pomerne dobré podmienky. V okrese sa nachádzajú 3 rekreačné strediská: Drienica-Lysá, Dubovica-Holcija, Renčišov-Buče. Všetky rekreačné strediská sú viac-menej orientované na zimné športy a turistiku. V rekreačnej oblasti Drienica sa nachádza krytý bazén. Vo všetkých uvedených strediskách sú lyžiarske vleky. Napriek aktivitám správcov týchto stredísk je na dosiahnutie štandardnej úrovne služieb infraštruktúry potrebné investovať do ich rozvoja značné finančné prostriedky. Celkovým skvalitnením služieb sa posilní a zvýši nielen význam rekreačných stredísk ale aj okresu ako celku, pretože klientela je tvorená aj zahraničnými turistami.

Poloha mesta Lipany situovaná takmer do stredu hornotoryského regiónu, ohraničená hrebeňmi Čergovského pohoria, Šarišskej vrchoviny a Levočských vrchov, poskytuje široké možnosti pre rozvoj turistiky a športu.

Mesto žije bohatým športovým životom. Najpopulárnejším je futbal, ktorého jednotlivé mužstvá reprezentujú mesto a región v rôznych súťažiach. Sú tu vybudované ihriská a kúpaliská.

Okolie obcí Rožkovany, Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves poskytuje široké možnosti turistických aktivít v každom ročnom období. Svojím nenáročným turistickým terénom aj vhodným odpočinkovým miestom. V sezóne je atraktívny zber lesných plodov, liečivých bylín. V zimnej sezóne zasa okolie poskytuje možnosti zimných športov v horeuvedených lyžiarskych strediskách.

V rámci možnosti športového vyžitia v obciach sa nachádzajú futbalové ihriská slúžiace individuálnym a organizovaným športovým aktivitám.

III.3.4. Kultúrne a historické pamiatky

K sakrálnym dominantám v Lipanoch zaraďujeme gotický rímskokatolícky Kostol sv. Martina. Bol postavený v 13. storočí. Oltár pochádza z dielne Majstra Pavla z Levoče. Najstaršou súčasťou bohato zdobeného interiéru je drevorezba Panny Márie a Ježiša Krista, ktorá pochádza zo 14. storočia.

V obci Rožkovany sa nachádza drevená kaplnka, so sochou sv. Jána Nepomuckého, postavená v roku 1787 v strede dediny pri dome Mikuláša Rožkovaniho. V 70-tych rokoch 20. storočia bola celá kaplnka premiestnená ku kostolu na jej terajšie miesto. Ďalej sa tu nachádza kaplnka sv. Ondreja, ktorú dal postaviť Ján Marchevka pravdepodobne začiatkom 20. storočia a kaplnka pri autobusovej zastávke na hlavnej ceste, ktorú postavil Ján Ščerba pravdepodobne na začiatku 20. storočia. V obci sa nachádza aj kaštieľ Péchyovcov pochádzajúci z roku 1750 bol odkúpený pre školu, kaštieľ Roskovanyho odkúpila v roku 1929 rodina Girová a Plavčanová, Czabaláyiho kaštieľ, ktorý do užívania zobrala rodina Roskovanyho a neskôr Szentivanyiova je barokovo-klasicistický, pochádza z roku 1770. Slúžil ako budova pre obecný úrad, knižnicu, kultúrnu sálu, kino, divadlo, schôdze a slávnosti. V roku 1993 bol kaštieľ odovzdaný s príslušným pozemkom vlastníkovi Ing. Szentivanyimu. Od roku 1996 je v prenájme a nachádza sa v ňom stolárska dielňa.

V centre Červenica pri Sabinove obce sa nachádza renesančný kostol sv. Martina biskupa. V roku 1600 bol prestavaný z niekdajšieho husitského gotického kostola zo 14. storočia. Nachádza sa tu aj časť renesančného kaštieľa z roku 1600 s kruhovými vežami, ktorá sa zachovala po jeho prestavbe. Vo vežiach sa zachovali valené klenby s lunetami. Z pôvodného kaštieľa stoja okrúhle nárožné bašty severozápadného krídla.

Najstaršou kultúrnou hodnotou v obci Pečovská Nová Ves je pôvodne renesančný kostol sv. Ondreja apoštola a renesančný Ringov kaštieľ postavený v roku 1649. Nachádzajú sa tu aj zrúcaniny hradu, ktorý bol postavený na začiatku 13. storočia. V roku 1556 kráľovské vojská hrad zbúrali, v roku 1557 zhorela druhá časť a odvtedy hrad chátra. V obci sa nachádza pamiatkovo chránený park.

V súčasnosti sú evidované archeologické náleziská v katastri mesta Lipany a obce Pečovská Nová Ves.

III.3.5. Technická infraštruktúra a doprava

III.3.5.1. Zásobovanie vodou a kanalizácia

Mesto Lipany má vybudovaný verejný vodovod a verejnú kanalizáciu s ČOV.

Obec Rožkovany má sčasti vybudovaný vodovod (rozostavaný) a kanalizáciu s napojením s ČOV.

Obec Červenica pri Sabinove má vybudovaný verejný vodovod a nemá vybudovanú verejnú kanalizáciu.

Obec Pečovská Nová Ves má vybudovaný verejný vodovod a rozostavanú verejnú kanalizáciu.

V priestore lokality navrhovanej činnosti (všetky tri varianty) sa nachádza rozvodné vedenie pitnej vody (skupinový vodovod Vyšný Slavkov – Prešov je situovaný súbežne s cestou I/68), ktoré je potrebné v mieste kríženia s preložkou cesty riešiť jeho ochranou alebo zmenou polohy. Trasa navrhovanej činnosti vo variante „A“ v km 2,8 až km 3,0 sa nachádza nad vodojemom nad obcou Červenica.

III.3.5.2. Zásobovanie elektrickou energiou

V okrese Sabinov je distribúcia elektrickej energie zabezpečovaná cez elektrické stanice Lipany 110/22 kV, inštalovaný výkon 2x50 MVA vedeniami:

- dvojité vzdušným vedením 110 kV č.6422 od Spišskej Novej Vsi do ES Lipany,
- dvojité vzdušným vedením 110 kV č.6410 od ES Lipany do ŽSR Plaveč.

III.3.5.3. Zásobovanie zemným plynom

Územie Prešovského kraja je zásobované zemným plynom naftovým z nadradenej plynárenskej sústavy. Ako zdroj plynu slúži medzištátny plynovod VTL DN 700, PN 6,4 MPa. Na tento medzištátny plynovod je napojený vysokotlaký plynovod DN 500/300, PN 4,0 MPa v trasách Haniska pri Košiciach – Drienovská Nová Ves – Tatranská Štrba, Rakovec – Strážske – Humenné – Snina. Pre zásobovanie jednotlivých okresov slúžia vysokotlakové plynovody. Okres Sabinov patrí medzi okresy s pomerne najvyšším stupňom plynofikácie v rámci Prešovského kraja – v roku 2001 bolo plynofikovaných 74 % obcí okresu. Mesto Lipany a dotknuté obce sú plynofikované.

V priestore lokality navrhovanej činnosti sa nachádzajú rozvodné vedenie plynu, ktoré je potrebné v mieste kríženia s preložkou cesty riešiť jeho ochranou alebo zmenou polohy.

III.3.4.2. Doprava

a) Charakteristika regionálneho dopravného systému

Urbanizačnú os okresu Sabinov tvorí koridor cesty I/68, ktorá je vedená jej ťažiskovým priestorom. Cesta v trase Ľubotín – Sabinov – Prešov má celoštátny význam s významným podielom turisticko – rekreačnej dopravy v úseku Prešov – Lipany – Stará Ľubovňa s prepojením do Poľskej republiky cez hraničné priechody Mníšek nad Popradom a Čirč. Cesta III/5439 Sabinov - Jarovnice - Bertotovce tvorí najkratšie prepojenie priestoru Sabinov – Lipany, resp. priestoru Hornej Torysy a diaľnicou D1.

b) Dopravná infraštruktúra dotknutého územia

Dotknuté územie leží na trase cestnej komunikácie I/68 na cestnom ťahu Prešov – Mníšek nad Popradom - štátna hranica SR-PR. Cesta I/68 predstavuje významnú dopravnú trasu v smere sever – juh, kde spája významné centrá východoslovenského regiónu ako sú napríklad Prešov a Košice. Cestná komunikácia vo svojej južnej časti na úseku Košice – štátna hranica SR-MR je zaradená do medzinárodnej cestnej siete s označením E71. Štátna cesta prvej triedy číslo 68 v prietahu mestom Sabinov, nie je zaradená do medzinárodného cestného ťahu. Dopravná nehodovosť na úseku cesty I/68 v úseku Prešov – Sabinov sa pohybuje okolo 1,09 DN/km/rok (podľa dopravnej nehodovosti na cestnej sieti Slovenskej republiky v roku 2002).

Porovnanie výsledkov sčítania dopravy v roku 1995, 2000 a 2005 na jestvujúcej cestnej sieti na ceste I/68 (voz/24hod/v profile):

Č.úseku	Cesta	Úsek	Rok 1995	Rok 2000	Rok 2005	Nárast dopravy (%)	
			voz/24hod	voz/24hod	voz/24hod	1995/2000	2000/2005
00910	I/68	Lipany - Červenica	3 090	4 321	5 612	40	30
00920	I/68	Červenica - Pečovská Nová Ves	4 014	5 949	6 535	48	10
00933	I/68	c. III/543014 (smer Drienica) - Pečovská Nová Ves	4 420	5 949	7 345	35	23
00932	I/68	Sabinov centrum	6 335	7 170	10 692	13	49
00931	I/68	Sabinov cesta III/543009 smer Ražňany - Orkucany	5 766	7 620	8 291	32	9
00936	I/68	Orkucany - Šarišské Michaľany	5 065	6 530	8 210	29	26
00930	I/68	Šarišské Michaľany - križ. Gregorovce	4 880	6 530	8 308	34	27
00940	I/68	križ. Gregorovce - Veľký Šariš	5 367	5 239	9 238	-2	76
00950	I/68	Veľký Šariš - Prešov Dúbrava	7 312	9 939	11 578	36	16
03710	III/543 014	Sabinov - Drienica	778	951	1 097	22	15
04350	III/543009	Sabinov - Ražňany	1 367	1 861	2 333	36	25
04880	III/543002	I/68 križ. Gregorovce - Gregorovce	838	1 028	1 092	23	6

Vyhodnotenie kapacity cesty I/68 mimo zastavané územie (voz/24hod/v profile):

Úsek cesty I/68 mimo zastavaného územia	Kategória cesty	Stupeň ohodnotenia stupňa	Intenzita dopravy v roku 2045	Pripustná intenzita 2045	Rezerva doprav. Prúdu 2045	Rok naplnenie kapacity
			I ₅₀ (voz/24 hod/pruh)	I _P (voz/24 hod/pruh)	(voz/24 hod/pruh)	
Lipany - Červenica	C 7.5/60	1	543	423	-120	do roku 2020
Červenica - Pečovská Nová Ves	C 9.5/60	1	633	536	-97	do roku 2030
Pečovská Nová Ves - Sabinov	C 9.5/60	1	711	536	-175	do roku 2025
Sabinov - Šarišské Michaľany	C 9.5/60	1	794	536	-258	do roku 2015
Šarišské Michaľany - Veľký Šariš	C 9.5/60	2	893	405	-488	nevyhovuje dnes
Veľký Šariš - Prešov Dúbrava	C 9.5/60	1	1 120	504	-616	nevyhovuje dnes

Z posúdenia cestnej komunikácie I/68 v úseku Lipany – Prešov vyplýva, že v súčasnom šírkovom usporiadaní C9,5/60, v úseku Lipany – Sabinov- Šarišské Michaľany bude prípustná intenzita dopravy prekročená okolo roku 2020 a je potrebné jej zvýšenie kapacity, prípadne realizovanie preložky cesty s prerozdelením dopravy.

Predpokladané dopravné zaťaženie na navrhovanej preložke cesty I/68 (voz/24hod/v profile):

Rok	Koeficienty rastu dopravy OA cesty I. triedy	Koeficienty rastu dopravy NA cesty I. triedy	Úsek cesty I/68											
			Lipany - Červenica			Červenica - Pečovská Nová Ves			Pečovská N. V. - križ. smer Drienica			Sabinov centrum		
			00910			00920			00933			00932		
			voz/24hod.v profile			voz/24hod.v profile			voz/24hod.v profile			voz/24hod.v profile		
			Spolu	NA	OA	Spolu	NA	OA	Spolu	NA	OA	Spolu	NA	OA
2000			4 321	932	3 389	5 949	952	4 997	5 949	1 190	4 759	7 170	933	6 237
2005	1	1.00	5 612	932	4 680	6 535	1 103	5 432	7 345	1 286	6 059	10 692	1 336	9 356
2015	1.09	1.09	6 117	1 016	5 101	7 123	1 202	5 921	8 006	1 402	6 604	11 654	1 456	10 198
2020	1.3	1.30	7 296	1 212	6 084	8 496	1 434	7 062	9 549	1 672	7 877	13 900	1 737	12 163
2025	1.41	1.40	7 866	1 314	6 552	9 160	1 555	7 605	10 296	1 813	8 483	14 982	1 884	13 098
2030	1.51	1.49	8 381	1 407	6 973	9 759	1 666	8 094	10 970	1 942	9 028	15 958	2 017	13 940
2035	1.62	1.59	8 951	1 510	7 441	10 424	1 787	8 637	11 717	2 083	9 634	17 040	2 164	14 876
2045	1.74	1.69	9 531	1 622	7 909	11 099	1 919	9 180	12 477	2 238	10 240	18 136	2 325	15 812
Podiel NA pre rok 2045			17%			17%			18%			13%		
Legenda: NA...			Nákladné automobily			OA...			Osobné automobily			00930... Číslo sčítacieho úseku		

Cesta I/68 v úseku Lipany – Šarišské Michalany prechádza zastavaným územím mesta Sabinov a okolitých obcí.

Úsek Lipany – Šarišské Michalany je navrhovaný s preložkou cesty mimo zastavané územie čím dôjde k prerozdeleniu dopravy medzi jestvujúcu komunikačnú sieť a navrhovanú preložku cesty, čo sa prejaví predpokladaným znížením dopravného zaťaženia v zastavanom území.

c) Železničná doprava

Dotknuté územie je na železničnú sieť (I. železničný ťah Čierna nad Tisou-Košice-Žilina-Bratislava) napojené traťou č. 447 Kysak-Plaveč-Muszyna. Trať je elektrifikovaná.

Navrhovaná činnosť vo variantoch „B“ a „C“ je situovaná v koridore železničnej trate Kysak – Plaveč a jej ochrannom pásme.

d) Letecká doprava

V hodnotenom území sa nachádza letisko pri obci Ražňany, ktoré slúži prevažne na športové lietanie a v katastri obce Šarišské Michalany je poľné letisko.

Navrhovaná činnosť nemá väzby na leteckú dopravu.

III.4. Súčasný stav kvality životného prostredia, vrátane zdravia**III.4.1. Znečistenie ovzdušia**

- Emisie základných znečisťujúcich látok**

V okrese Sabinov sa nenachádzajú najvýznamnejší znečisťovatelia ovzdušia v rámci SR ani v rámci okresu z hľadiska produkovaného množstva emisií.

Mesto Sabinov je plynofikované na 100%, v sídle je podľa údajov samosprávy evidovaných 15 stredných zdrojov znečistenia ovzdušia a ani jeden veľký zdroj, preto jedným z najvýznamnejších zdrojov znečistenia ovzdušia je automobilová doprava na komunikáciách prechádzajúcich intravilánom mesta.

Množstvo emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Sabinov v tonách

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	Množstvo emisií (spolu)
2001	268	225	99	737	1 329
2002	96	78	83	297	554
2003	278	101	117	543	1 039
2004	314	88	117	514	1 033

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Lokálne znečistenie ovzdušia

Podľa Vyhlášky MŽP č. 705/2002 Z.z. o kvalite ovzdušia, Prílohy 8 územie Prešovského kraja je zaradené medzi aglomerácie a zóny pre účel hodnotenia kvality ovzdušia. V rámci tejto zóny sú vymedzené 4 oblasti riadenia kvality ovzdušia v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší).

Poznámka:

Oblasťou riadenia kvality ovzdušia je aglomerácia alebo vymedzená časť zóny, kde je prekročená: a) limitná hodnota jednej látky alebo viacerých znečisťujúcich látok zvýšená o medzu tolerancie,

b) limitná hodnota jednej látky alebo viacerých znečisťujúcich látok, ak nie je určená medza tolerancie,

c) hodnota dlhodobého cieľa pre ozón.

Dotknuté územie sa nenachádza v oblastiach riadenia kvality ovzdušia.

V dotknutom území rozloženie prízemných koncentrácií PM_{10} , oxidu siričitého a oxidu dusičitého vo voľnom ovzduší v dýchacej zóne človeka zo stacionárnych zdrojov, automobilovej dopravy a pozadia v okrese Sabinov neprekračuje stanovené limitné hodnoty pre jednotlivé látky.

Koncentrácie PM_{10} v okrese sú v rozmedzí 15,01 – 30,0 $\mu g/m^3$, kde najvyššie koncentrácie sú práve v oblasti cestného ťahu Prešov – Sabinov.

Koncentrácie oxidu siričitého sú prevažne v rozmedzí 5,1 – 10,0 $\mu g/m^3$. Len v severnej a západnej časti okresu sú hodnoty do 5,0 $\mu g/m^3$.

Koncentrácie oxidu dusičitého sú v celom okrese v rozmedzí 5,1 – 10,0 $\mu g/m^3$. Ojedinele v južnej časti okresu do 20,0 $\mu g/m^3$.

Koncentrácie oxidu uhoľnatého sa pohybujú v intervale 200,1 – 600,0 $\mu g/m^3$. V oblasti cestného ťahu Prešov – Sabinov sú koncentrácie CO v intervale 600,1 – 1 000,0 $\mu g/m^3$, ojedinele v meste Sabinov sa vyskytujú koncentrácie CO v intervale 1,000 – 3 000,0 $\mu g/m^3$.

Priemerné ročné koncentrácie olova z pozadia a z automobilovej dopravy neprekračujú stanovenú limitnú hodnotu (0,5 $\mu g/m^3$). Koncentrácie olova v okrese sú v rozmedzí 0,015 – 0,070 $\mu g/m^3$. Najnižšie hodnoty (do 0,015 $\mu g/m^3$) sú v severnej časti okresu. Najvyššie hodnoty koncentrácie olova sú v južnej časti okresu a v oblasti cestného ťahu Prešov – Sabinov – 0,021 – 0,070 $\mu g/m^3$.

Priemerné ročné koncentrácie benzénu z pozadia a z automobilovej dopravy neprekračujú stanovenú limitnú hodnotu (5 $\mu g/m^3$). Koncentrácie benzénu v okrese sú v rozmedzí 0,8-1,1 $\mu g/m^3$.

III.4.2. Znečistenie vôd

a) Povrchové vody

Z hydrologického hľadiska územie patrí do čiastkového povodia Hornádu (číslo hydrologického poradia 4-32) a základného povodia Torysy (číslo hydrologického poradia 4-32-04). Dotknuté územie sa nachádza na ľavom brehu rieky Torysy a je odvodňované jej ľavostrannými prítokmi Lipianským potokom, Lúčankou, Mil'pošským potokom, Ľutinkou, potokom Ginec,.

V dotknutom území je kvalita vody hodnotená až v odberovom mieste Torysa - Šarišské Michaľany. Ďalšími najbližšími monitorovacími miestami sú Torysa – Kendice a Sekčov – ústie. Klasifikácia kvality povrchových vôd vychádza zo sledovania v hodnotených miestach v rámci štátneho monitoringu.

Rieka Torysa má na svojom hornom toku až po mesto Prešov charakter pomerne čistého toku a dobrú kvalitu vody. Takmer všetky hodnotené skupiny ukazovateľov dosahujú II. - III. triedu. Výnimku tvoria E skupina, v ktorej je kvalita vody vo IV. triede v dôsledku množstva koliformných baktérií. K podstatnému zhoršeniu kvality vody dochádza až pod mestom Prešov jednak vplyvom vypúšťaných priemyselných a splaškových odpadových vôd z mesta Prešov (aj napriek skutočnosti, že v dôsledku uvedenia mechanicko – biologickej čistiarne odpadových vôd pre mesto Prešov sa situácia v poslednom období zlepšila) a jednak vplyvom privádzaného znečistenia prítokom Sekčov. Kvalita vody v tejto časti toku je vo IV. triede a to v A skupine v dôsledku $CHSK_{Cr}$, v C skupine v dôsledku zlúčenín fosforu, v E skupine v dôsledku množstva koliformných baktérií a v F skupine v dôsledku NEL_{UV} .

Kvalita povrchových vôd v období 2004-2005

Tok	Miesto odberu	Skupiny ukazovateľov a triedy kvality					
		A	B	C	D	E	F
Torysa	Šarišské Michaľany	II	II	III	II	IV	
	Kendice	IV	III	IV	II	IV	IV
Sekčov	ústie	III	III	III	II	IV	V

Zdroj: SHMÚ Bratislava

b) Podzemné vody

Do dotknutého územia zasahuje vodohospodársky významná oblasť podzemných vôd – Riečne náplavy Torysy od Brezovičky po Prešov.

Priamo v dotknutom území sa nachádzajú 1 pozorovací objekt kvality podzemných vôd a to nevyužívaný vrt v lokalite Veľký Šariš a v blízkosti dotknutého územia je to vrt základnej siete SHMÚ v lokalite Rožkovany. V tejto oblasti nebolo v roku 2004 zaznamenané prekročenie limitných hodnôt kvality podzemných vôd podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 Z.z.

Na základnom chemizme podzemných vôd v tejto oblasti sa podieľajú najmä hydrogénuhličitany, kationy vápnik a horčíka. Menej sú zastúpené sírany, chloridy a dusičnany. Podľa Palmer-Gazdovej klasifikácie je typ podzemných vôd v tejto oblasti základný vápenato – hydrogénuhličitanový. Hodnoty mineralizácie sa pohybujú v lokalite Veľký Šariš od 651 mg.l⁻¹.

Vo všeobecnosti sa v kvalite podzemných vôd objavujú zvýšené koncentraciami znečisťujúcich látok prevažne so stupňom kontaminácie C_d = 0,05 – 3,00, čo môžeme hodnotiť ako nízku až strednú úroveň znečistenia. (Geochemický atlas SR).

III.4.3. Kontaminácia pôd

Z hľadiska chemickej kontaminácie sa v dotknutom území nenachádza žiaden výrazný zdroj kontaminácie pôd.

III.4.4. Odpadové hospodárstvo

V okrese Sabinov je 41 obcí a 2 mestá. Tieto obce a mestá zneškodňujú svoj odpad na skládkach odpadov, ktoré sa nachádzajú v okrese Sabinov, výnimkou je obec Bajerovce, ktorá zneškodňuje tuhý komunálny odpad v okrese Stará Ľubovňa.

Údaje o zvozovej oblasti, preprave a zneškodnení komunálnych odpadov

Obec	Komunálny odpad zneškodňovaný na skládke	Dopravca tuhého komunálneho odpadu
Lipany	RSO Ražňany	Marius Pedersen, a.s.
Rožkovany	TKO Torysa	VPS, s.r.o. Torysa
Červenica pri Sabinove	RSO Ražňany	Marius Pedersen, a.s.
Pečovská Nová Ves	RSO Ražňany	Marius Pedersen, a.s.

Zdroj: POH okresu Sabinov

Obce v okrese Sabinov vykonávajú v súlade s platnou legislatívou separovaný zber zložiek komunálneho odpadu a to spôsobom kalendárového zberu 1 až 2 krát ročne. V tejto oblasti služby zabezpečuje spoločnosť Marius Pettersen, a. s. celoplošne v okrese Sabinov, v úzkej spolupráci so samosprávou. Spoločnosť poskytuje tiež odbornú pomoc pri zapájaní obcí, miest a firiem do dotačných systémov pre triedenie druhotných surovín. Cieľom je zníženie množstva ďalej už nevyužiteľného komunálneho odpadu, čo je jeden z budúcich trendov odpadového hospodárstva predovšetkým vo vzťahu ku kapacitným možnostiam skládkovania.

V okrese Sabinov nie sú vytvorené kapacity pre zneškodňovanie nebezpečných druhov odpadov. Pre pôvodcov nebezpečných odpadov v okrese Sabinov sú využívané kapacitné možnosti zneškodňovacích zariadení v okolitých okresoch. Zneškodňovanie nebezpečných odpadov od pôvodcov odpadov je tak vykonávané zmluvne s oprávnenými organizáciami pre túto činnosť mimo regiónu. V okrese Sabinov nie je prevádzkovaná žiadna ani

spaľovňa nebezpečných odpadov. Nebezpečné odpady vzniknuté v okrese Sabinov sú zneškodňované v spaľovniach mimo okresu Sabinov (najmä spaľovňa nebezpečných odpadov v Prešove, ktorú prevádzkuje f. FECUPRAL, s.r.o. Veľký Šariš).

Zneškodňovanie stavebných odpadov charakteru inertného odpadu pôvodcov je v súčasnosti vykonávané pri uzatváraní existujúcich skládok v okrese Prešov a to spôsobom navážky. Skládka v Petrovanoch (okres Prešov) je využívaná len obmedzene z dôvodu naplňovania jej kapacitných možností.

Biologický odpad nie je možné v rámci okresu zhodnocovať. V prevádzke už nie sú kompostovacie zariadenia v Sabinove a v Lipanoch. Biologicky rozložiteľné odpady zhodnocuje na vlastných zariadeniach spoločnosť EBA, s.r.o. Bratislava, prevádzka Prešov.

Zariadenie pre spracovanie vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu poskytuje pre obce okresu Sabinov spoločnosť H*EKO, s.r.o. Košice vo vlastnej prevádzke v Prešove v zariadení pre spracovanie elektronického odpadu. Odpadové plasty spracováva prevádzka H*EKO Šariš v Šarišských Michaľanoch.

III.4.5. Zdravotné aspekty

Zdravie obyvateľov ovplyvňujú determinanty zdravia, ktoré je možné zhrnúť do niekoľkých skupín. Možno konštatovať, že najväčší podiel vplyvu na zdravie až 50 % majú faktory životného štýlu (správna výživa, pohybová aktivita, fajčenie a iné závislosti, psychohygiena a pod.), 20 % pôsobia na zdravie životné a pracovné podmienky, ďalších 20 % ovplyvňuje úroveň poskytovania zdravotnej starostlivosti a zhruba 10 % ovplyvňujú genetické faktory.

Pri hodnotení zdravotného stavu obyvateľov sa vychádza z dostupnej štatistiky zdravotného stavu a demografických ukazovateľov z údajov tak, ako je vykazovaný Ústavom zdravotníckych informácií a štatistiky a ŠÚ SR.

K základným ukazovateľom úrovne životných podmienok a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života tzv. nádej na dožitie a mortalita – celková úmrtnosť.

Stredná dĺžka života v celoštátnom meradle dosiahla v roku 2003 u mužov hodnotu 69,76 a u žien 77,62 roka, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2002 mierny nárast u žien a stagnujúcu úroveň u mužov

Priemerný vek žijúcich obyvateľov sa oproti roku 2002 zvýšil u oboch pohlaví a dosiahol u mužov 35,2 a u žien 38,4 rokov. V okrese Sabinov v roku 2003 priemerný vek obyvateľstva dosahoval 32,27 rokov.

Z analýzy celoštátnych údajov o strednej dĺžke života vyplýva, že najkratšia dĺžka života sa vyskytuje v okresoch s nízkym podielom mužov s vysokoškolským vzdelaním alebo stredoškolským vzdelaním a naopak vysoký podiel mužov, ktorí absolvovali iba základnú školu. Je predpoklad odrazu tohto faktora v rozdielnom životnom štýle a rozdielnom spôsobe života.

Prešovský kraj v porovnaní so SR dosahuje vyššiu strednú dĺžku života u mužov (69,36) i u žien (77,32). Okres Sabinov dosahuje strednú dĺžku života u mužov (68,67) i u žien (76,14) nižšiu ako je celorepublikový i krajský priemer.

Mortalita - úmrtnosť okrem ekonomických, kultúrnych, životných a pracovných podmienok bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. V Prešovskom kraji žije najmladšie obyvateľstvo, v porovnaní so SR kraj dosahuje najnižšiu mortalitu (na 1000 obyvateľov), hodnoty ktorej sa v období rokov 1998-2002 pohybovali v rozpätí 8,19-8,46 ‰, kým priemer SR bol 9,58 ‰.

Základné demografické ukazovatele - regionálne porovnanie

	Živonarodení			Zomrelí			Prirodzený prírastok(+)		
	n a 1 000 o b y v a t e ľ o v								
	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Prešovský kraj	12,26	11,96	11,87	8,38	8,19	8,40	+ 3,88	+ 3,78	+3,47
okres Sabinov	16,45	15,43	14,80	8,86	6,83	8,28	+7,60	+8,60	+6,53

Zdroj: ŠÚ SR

Najvyššia úmrtnosť obyvateľstva u mužov aj žien je naďalej na choroby obehovej sústavy - na akútny infarkt myokardu a na cievne ochorenia mozgu. Druhou najčastejšou príčinou úmrtí obyvateľstva v prípade obidvoch pohlaví sú nádorové ochorenia. Najčastejšími príčinami sú nádory priedušnice, priedušiek a pľúc, ako aj

zhubný nádor žalúdka a hrubého čreva. Na tretie miesto u mužov sa dostala úmrtnosť v dôsledku poranení a otráv a u žien choroby dýchacej sústavy. Z regionálneho hľadiska súvisí úmrtnosť najmä s vekovou štruktúrou obyvateľstva, ale čoraz viac aj so štýlom života a kvalitou životného prostredia.

Príčiny úmrtnosti - regionálne porovnanie

príčiny smrti	okres Sabinov	Prešovský kraj	SR
nádory spolu:	137,8	181,3	213,9
zhubný nádor žalúdka	18,4	14,4	14,2
zhubný nádor močového mechúra	5,5	5,8	4,6
zhubný nádor dýchacích ciest	27,6	29,5	37,6
zhubný nádor prsníka	1,8	8,5	14,0
choroby obehovej sústavy:	365,5	463,6	521,8
ischemická choroba srdca	220,4	251,5	277,1
cievne ochorenie mozgu	25,7	60,6	88,5
Choroby dýchacej sústavy	62,4	37,5	54,2
zápal pľúc	27,6	18,9	31,5
Choroby tráviacej sústavy:	23,9	37,2	51,9
choroby pečene	12,9	21,2	29,9
Vonkajšie príčiny:	44,1	40,8	56,2
dopravné nehody	12,9	11,6	14,5
úmyselné sebaškodovanie	9,2	9,6	13,3
Spolu	683	819	958,1

Z hľadiska chorobnosti obyvateľstva zaujímajú srdcovocievne ochorenia vedúce miesto so stúpajúcim trendom. Zaznamenávaný je aj trvalý vzostup výskytu nádorových ochorení a to aj v nižších vekových skupinách.

V poslednom období – podobne je zaznamenaný nárast alergií, najmä alergickej rinitídy sezónnej i celoročnej, bronchiálnej astmy, no aj dermorespiračného syndrómu a potravinovej alergie.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, VRÁTANE ZDRAVIA A O MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

IV.1. Požiadavky na vstupy

IV.1.1. Doprava

Pre výstavbu navrhovanej činnosti sú stavebné dvory navrhované v priestore križovatiek Milpoš a Sabinov-sever. Pomocné stavebné dvory sú navrhnuté pri mostných objektoch cez údolie Hanigovského potoka a potoka Ľutinka pri variante „A“.

Pri variante „B“ a „C“ sú pomocné stavebné dvory navrhované pri mostom objekte na ceste III/543 20 do Jakubovej Vole a v priestore Prefy Pečovská Nová Ves. Vzhľadom na situovanie preložky cesty súbežne s riekou Torysa nie je vhodné situovanie stavebných dvorov.

Ako prístupové komunikácie ku zariadenia staveniska budú slúžiť jestvujúce cesty I a II. triedy.

IV.1.2. Zásobovanie vodou

Zásobovanie pitnou vodou bude zabezpečené z verejnej vodovodnej siete alebo zo studní alebo dovozom.

IV.1.3. Zásobovanie elektrickou energiou

Zásobovanie elektrickou energiou počas realizácie navrhovanej činnosti bude zabezpečené z jestvujúcej rozvodnej siete.

IV.1.4. Záber pôdy

Navrhovaná činnosť vyžaduje trvalé a dočasné zábery plôch poľnohospodárskej, lesnej a ostatnej pôdy. Trvalý záber plôch súvisí s umiestnením navrhovanej činnosti. Dočasný záber plôch bude slúžiť počas výstavby navrhovanej činnosti pre účely zariadení stavenísk.

Dočasný záber plôch počas výstavby predstavuje podľa odhadov:

Variant „A“ - 2,95 ha,

Variant „B“ - 2,95 ha

Variant „C“ - 1,73 ha.

Tieto plochy budú po ukončení výstavby navrhovanej činnosti opätovne rekultivované, na čo sa využije aj odstránená ornica z plôch trvalého a dočasného záberu.

Trvalý záber predstavuje plochu:

- variant „A“ - 26,85 ha,
- variant „B“ - 26,85 ha,
- variant „C“ - 15,70 ha.

Prehľad plôch dočasného a trvalého záberu podľa jednotlivých druhov pozemkov je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Prehľad plôch trvalého a dočasného záberu u jednotlivých variantov:

Záber plôch /ha/	Variant „A“	Variant „B“	Variant „C“
Preložka cesty I/68	22,25	13,79	13,79
Križovatky	3,04	0,84	0,84
Úprava miestnych komunikácií	1,55	1,07	1,07
Spolu	26,85	15,70	15,70
Z toho:			
- lesnej pôdy	0,00	0,00	0,00
- poľnohospodárskej pôdy	18,80	10,99	10,99
- ostatných plôch	8,05	4,71	4,71
Dočasný záber spolu	2,95	1,73	1,73

IV. 1.5. Zemné práce

Objem zemných prác jednotlivých variantov navrhovanej činnosti a ostatných súvisiacich komunikácií je stanovený na základe priestorovej polohy navrhovanej činnosti, situovania oporných a zárubných múrov, mostných objektov so snahou o vyrovnaný objem zemných prác na trase celej preložky I/68 Prešov - Lipany.

Variant „A“:

Navrhovaná činnosť si vyžaduje vzhľadom na priestorovú polohu vo svahovitom území vyšší objem výkopu ako násypu. Celkový prebytok výkopu predstavuje cca 252 134 m³ zeminy.

Zobratá prebytočná ornica z plôch trvalého a dočasného záberu bude odovzdaná pre poľnohospodárske využitie, plochy dočasného záberu budú po ukončení stavby spätne rekultivované.

Varianty „B“ a „C“:

Navrhovaná činnosť si vyžaduje vzhľadom na priestorovú polohu v alúviu Torysy vyšší objem násypu ako výkopu. Celkový nedostatok násypového materiálu predstavuje:

- variant „B“ - cca 206 456 m³ zeminy,
- variant „C“ - cca 192 797 m³ zeminy.

Ako možné zdroje na získanie zeminy kvôli nedostatku násypu je možné využiť jestvujúce lomy Maglovec a Záhradné, prípadne iné zemníky.

Zobratá prebytočná ornica z plôch trvalého a dočasného záberu bude odovzdaná pre poľnohospodárske využitie, plochy dočasného záberu budú po ukončení stavby spätne rekultivované.

Poznámka:

Keďže navrhovaná činnosť je súčasťou celej preložky I/68 Prešov – Lipany, je podľa bilancie zemných prác jednotlivých variantov stavby doporučená koordinácia zemných prác pri variante „A“ jednotlivých stavieb preložky I/68 Prešov – Lipany vzhľadom na prebytok výkopu.

Vzhľadom na geologickú stavbu územia (vonkajší flyš) s predpokladanými nevhodnými zeminami sa uvažuje s úpravou podložia násypového telesa a použitím vylepšujúcej vrstvy štrkodrviny do násypu. Na zabudovanie do násypu ako materiál „vylepšujúcej“ vrstvy násypu pri striedaní vhodných a nevhodných zemín z trasy cesty je potrebné doviesť štrkovitý materiál.

IV. 1.6. Demolácie

Navrhovaná činnosť nevyžaduje demoláciu budov.

V mieste napojenia na jestvujúce komunikácie a v mieste úpravy jestvujúcich komunikácií je potrebné upraviť povrch jestvujúcej vozovky komunikácií. Úprava povrchu je navrhovaná frézovaním obrusnej vrstvy vozovky s následnou pokládkou novej obrusnej vrstvy. Navrhovaná činnosť vyžaduje upraviť frézovaním 16 500 m². Vyfrézovaný materiál je tiež možné použiť po recyklácii na opätovné použitie do asfaltových zmesí.

V mieste križovatky Sabinov-sever je potrebné na ploche cca 2 000 m² vybúrať vozovku jestvujúcej cesty I/68. Vybúraný materiál bude uskladnený na skládke komunálnych odpadov Veľký Šariš alebo Hanušovce nad Topľou.

IV. 1.7. Úprava rozvodov plynu a vody

V priestore stavby sa nachádzajú rozvodné vedenia plynu a vody, ktoré je potrebné v mieste kríženia s navrhovanou preložkou cesty riešiť ich ochranou alebo zmenou ich polohy.

Rozvodné strednotlakové vedenia plynu je potrebné upraviť v celkovej dĺžke:

- variant „A“ – 160 m,
- variant „B“ – 180 m,
- variant „C“ – 180 m.

Rozvodné vedenia vody je potrebné upraviť v celkovej dĺžke:

- variant „A“ – 200 m,
- variant „B“ – 250 m,
- variant „C“ – 250 m.

IV. 1.8. Úprava elektrických vedení a telekomunikačných vedení:

VN-22kV vedenia:

Jestvujúca VN-22kV linka č.526 križuje navrhovanú činnosť. Navrhovaná preložka VN-22kV linky bude riešená mimo stavebné práce s minimálnou podchodnou výškou vodičov nad cestou 6 m v strednej námrazovej oblasti podľa STN 33 3300. Vodiče 3x AlFe 110/22 mm² budú upevnené na nepriehľadných izolátoroch a pri križovaní nad komunikáciou s dvojitém závesom. V navrhovanej činnosti je potrebné upraviť okrem VN-22kV aj prípojky pre trafostanice. Celková dĺžka navrhovaných úprav:

- variant „A“ – 2 000 m,
- variant „B“ – 2 200 m,
- variant „C“ – 1 600 m.

Verejné osvetlenie:

Na projektovaných križovatkách navrhovanej činnosti s jestvujúcimi cestami sa navrhuje verejné osvetlenie na oceľových stožiaroch so svetidlom na vyložníku a kábloým rozvodom. Napájanie a ovládanie verejného osvetlenia bude z rozvádzača verejného osvetlenia napojeného na regulátor verejného osvetlenia. Verejné osvetlenie sa navrhuje pre križovátku Sabinov-sever jednostrannou osvetľovacou sústavou dĺžky cca 4 600 m s príkonom 5,5kW.

Hlavné telekomunikačné vedenia:

Súčasťou navrhovanej činnosti je aj úprava telekomunikačných vedení, ktoré sú situované predovšetkým súbežne s hlavnými komunikáciami. Telekomunikačné káble, uložené vedľa jestvujúcej cesty I/68 v smere do Prešova na pravej strane budú preložené do novej polohy.

Dĺžka navrhovaných diaľkových a miestnych telekomunikačných vedení je:

Metalické vedenia:

- variant „A“ – 1 260 m,
- variant „B“ – 2 310 m,
- variant „C“ – 2 240 m.

Optické vedenia:

- variant „A“ – 540 m,
- variant „B“ – 990 m,
- variant „C“ – 960 m.

IV. 1.9. Úprava vodných tokov:

Navrhovaná činnosť je vo variante „A“ situovaná v území s eróznymi ryhami s občasnými alebo trvalými tokmi. Vo variantoch „B“ a „C“ dôjde taktiež ku kríženiu s miestnymi tokmi. V mieste kríženia s eróznymi ryhami sú navrhnuté mostné objekty s ohľadom na minimalizáciu zásahu do brehových porastov týchto tokov. Vzhľadom na to, že sa jedná zväčša o neupravené vodné toky je potrebné v mieste mostných objektov realizovať úpravy vodných tokov aby nedochádzalo k eróznej činnosti pod mostným objektom a narušeniu stability mostných objektov. Celková dĺžka úpravy spevnenia koryta vodných tokov pod mostnými objektmi je:

- variant „A“ – 140 m,
- variant „B“ – 90 m,
- variant „C“ – 90 m.

IV. 1.10. Oplotenie

V mieste zásahu navrhovanej činnosti do jestvujúcich objektov je navrhnuté oplotenie, aby boli pozemky chránené pred neoprávneným vstupom. Celková dĺžka oplotenia je:

- variant „A“ – 200 m,
- variant „B“ – 200 m,
- variant „C“ – 200 m.

IV. 1.12. Odstránenie jestvujúcich drevín

Plochy výrubu v navrhovanej činnosti predstavujú:

- pre variant „A“ – 27 270 m²,
- pre variant „B“ – 21 560 m²,
- pre variant „C“ – 19 935 m².

Tieto plochy sú určené orientačne a zahŕňajú jednak alejovú výsadbu prestarnutých ovocných drevín, ktoré rastú v súčasnosti po oboch stranách cesty I/68 Prešov - Lipany a NSKV v inkriminovanom úseku.

IV.2. Údaje o výstupoch

IV.2.1. Odpadové vody a odkanalizovanie

• Pri vlastnej výstavbe navrhovanej činnosti:

Prípadné odpadové vody z výroby betónu, čistenia automobilov v zariadeniach staveniska budú vypustené do tokov po prečistení v sedimentačných nádržiach na stavenisku.

Hygienické zariadenia pre pracovníkov v zariadeniach staveniska budú zaústené do septikov, z ktorých odpad sa bude odvážať do čistiarne odpadových vôd.

Vzhľadom na skutočnosť, že sa časť navrhovanej činnosti (všetky tri varianty „A“, „B“ a „C“) v k. ú. obce Pečovská Nová Ves nachádza priamo v ochrannom pásme vodárenských zdrojov podzemných vôd II° vnútornom a v ochrannom pásme II° vonkajšom pre vodárenský zdroj Prešovského skupinového vodovodu - studne I.-II. Sabinov (ďalej len „OP VZ“) v úseku km 5,7 až km 6,2 sa budú počas výstavby dodržiavať normy v zmysle zákona o vodách a jeho vykonávacej vyhlášky ako napr.:

- neumiestňovanie zariadení stavenísk v OP VZ a jeho blízkosti,
- prípadne havárie sa budú riadiť spracovaným plánom pre prípad havarijného zhoršenia kvality vôd – únik ropných látok.

• Počas prevádzky komunikácie

Odpadové vody budú vznikať pri splachu zrážkových vôd z vozovky a pri údržbe vozovky, predovšetkým v zimnom období.

Časť navrhovanej činnosti prechádza vo variante „A“ v km 6,8 až km 7,6 a vo variantoch „B“ a „C“ v km 6,4 až km 7,6 OP VZ. Pre ochranu vodárenských zdrojov pred znečistením ropnými látkami je v tomto úseku navrhovaná vo všetkých troch variantoch cestná kanalizácia s dvomi výustnými objektmi a dvomi odlučovačmi ropných látok pred vyústením do vodného toku. Vyústenie do vodného toku je situované v mieste pod vodnými zdrojmi. Celková dĺžka navrhovanej kanalizácie je 600 m.

Poznámka:

Varianty „B“ a „C“ budú riešené v rámci II. stavby (I/68 Sabinov, preložka) celej preložky I/68 Prešov – Lipany.

IV.2.2. Odpady

- Spôsob nakladania s jednotlivými druhými odpadov, ktoré môžu vzniknúť počas výstavby :

1. skupina: zemina, štrk, kamenivo, iný inertný odpad (neznečistené škodlivinami, odpady zaradené v kategórii ostatný odpad – „O“)

Tu sú zaradené odpady podľa Katalógu odpadov:

- 17 05 04 - zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03
- 17 05 06 - výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05 bude použitá do násypov a nebude tvoriť odpad. Vykopané množstvo zeminy sa využije do násypov cestného telesa, teda nie sú potrebné zemníky ani depónie.

V prípade, že pri preložke cesty I/68 vzniknú odpady, ktoré je možné materiálovo zhodnotiť, v množstve viac ako 200 t, bude potrebné s nimi nakladať formou zhodnotenia. V súčasnosti existujú už i mobilné resp. semimobilné zariadenia na drvenie a triedenie stavebných odpadov, ktoré by bolo možné využiť pri terénnych úpravách v okolí preložky cesty.

- 17 03 02 – bitúmenové zmesi iné ako uvedené v 17 03 01 (rekonštrukcie vozoviek). Tento druh odpadu vznikne v malom množstve, len v prípade odstraňovania povrchu vozovky v miestach napojenia navrhovanej preložky cesty na pôvodnú cestnú sieť.

2. skupina: odpady podobného charakteru ako v 1. skupine avšak znečistené nebezpečnými látkami (odpady zaradené v kategórii nebezpečný odpad – „N“)

tu sú zaradené odpady podľa katalógu odpadov:

- 17 05 03 - zemina a kamenivo obsahujúce nebezpečné látky
- 17 05 05 - výkopová zemina obsahujúca nebezpečné látky
- 17 09 03 – iné odpady zo stavieb a demolácií vrátane zmiešaných odpadov obsahujúcich nebezpečné látky (stavebná suť resp. betón z hnojiska PD v Šarišských Michaľanoch)

3. skupina: odpad, ktorý vznikne z odstraňovania drevín alebo inej zelene

Tu sú zaradené odpady podľa Katalógu odpadov:

- 17 02 01 – drevo „O“

Pod týmto druhom odpadu je zaradený odpad, ktorý sa bližšie dá špecifikovať ako odpad: chrastie, kôra, haluzina, drevo, iný rastlinný odpad (napr. pri križovaní potokov, prípadného výrubu stromov v trase novoplánovanej preložky cesty I/68). Pretože sa jedná o využiteľný a dobre zhodnotiteľný materiál je potrebné s ním ďalej takto nakladať. Hrubé odpadové drevo - kmene stromov, bude treba odvetviť a využiť materiálovo, prípadne energeticky ako palivo. Podľa miestnych podmienok - vetvy, ostatnú haluzinu, chrastie a iný rastlinný odpad, buď spáliť na mieste alebo odviezť na ďalšie zhodnotenie (kompostovanie, resp. predaj na palivo súkromným osobám....). V súlade s novelou zákona o odpadoch bude investor povinný v prípade, že drevo bude odpredané resp. odovzdané súkromným osobám, požiadať príslušný obvodný úrad životného prostredia

o vydanie súhlasu na odovzdávanie odpadov vhodných na využitie v domácnosti podľa §7 ods.1 písm. p) zákona č. 223/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov.

4. skupina: odpad, ktorý vznikne z použitých stavebných materiálov.

Tu sú zaradené odpady podľa katalógu odpadov:

- 17 01 06 - zmesi betónu alebo oddelené zložky betónu obsahujúce nebezpečné látky „N“
- 17 01 07 - zmesi betónu „O“
- 17 03 02 - bitúmenové zmesi „O“

Pravdepodobnosť, že z použitých stavebných materiálov bude niektorý zaradený v kategórii nebezpečný odpad, je minimálna, napriek tomu budú aj pre túto možnosť na stavenisku vytvorené vhodné podmienky. Ku vzniku znečisteného odpadového betónu môže dôjsť jedine pri havarijnej situácii, kedy betón môže byť znečistený napr. ropnými látkami, podobne môžu byť znečistené aj iné stavebné materiály. Pre takúto situáciu je potrebné, aby na stavenisku boli pripravené sudy poprípade kontajner. Znečistený odpad bude zneškodňovaný v súlade s platnými predpismi na najbližšom zariadení na zneškodňovanie nebezpečného odpadu.

5. skupina: odpad, z obalových materiálov z použitých stavebných hmôt:

tu sú zaradené odpady podľa katalógu odpadov („O“):

- 15 01 01 - obaly z papiera a lepenky
- 15 01 02 - obaly z plastov
- 15 01 03 - obaly z dreva
- 15 01 04 - obaly z kovu
- 15 01 06 - zmiešané obaly

Keďže sa jedná o preložku cesty I/68 mimo mesto Sabinov nepredpokladáme výrazné množstvo vyššie uvedených odpadov z obalov, bude sa jednať skôr len o ich ojedinelý výskyt. Predpokladáme vznik týchto druhov odpadov predovšetkým v priestoroch stavebných dvorov. V prípade vzniku takýchto odpadov sa zriadi v rámci stavby navrhovanej činnosti zberné miesto, kde sa budú uvedené druhy odpadov zhromažďovať a následne budú odovzdané na recykláciu (železný šrot, drevo). Predpoklad vzniku obalov z papiera a plastov je minimálny, jedine v priestoroch zariadenia staveniska.

6. skupina: iný odpad, ktorý vznikne pri realizácii výstavby (prevádzka mechanizmov, technologické odpady, odpad z prevádzky zariadenia staveniska, odpad podobný komunálnemu odpadu).

Tu sú zaradené odpady podľa katalógu odpadov:

- 15 02 02 - absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami „N“
- 13 02 05 - nechlórované minerálne motorové, prevodové a mazacie oleje „N“
- 13 02 06 - syntetické motorové, prevodové a mazacie oleje „N“
- 13 05 02 – kaly z odlučovačov oleja z vody „N“
- 13 05 06 – olej z odlučovačov oleja z vody „N“
- 15 01 10- obaly znečistené nebezpečnými látkami (obaly z farieb, oleja...) „N“
- 16 01 03 - opotrebované pneumatiky „O“
- 16 01 07 - olejové filtre „N“
- 16 01 13 - brzdové kvapaliny „N“
- 16 01 15 - nemrznúce kvapaliny iné ako uvedené 160114 „O“
- 16 06 01 - olovené batérie „N“
- 20 03 01 - zmesový komunálny odpad „O“

Uvedené druhy odpadov budú vznikať v priestoroch zariadení staveniska a predovšetkým v areáli dodávateľa stavby, kde sa bude vykonávať bežná údržba mechanizmov. Dodávateľ stavby musí mať vo svojich priestoroch zriadené zhromažďovacie miesto, kde sú odpady oddelene zhromažďované až do doby ich zneškodnenia alebo zhodnotenia. Počas prác je potrebné zabrániť vzniku nepovolených skládok odpadov alebo nežiadúcim kontamináciám životného prostredia (napr. únikom PHM zo stavebných strojov...), predovšetkým z dôvodu, že sa stavba realizuje v blízkosti vodných tokov a ochranného pásma vodných zdrojov.

Množstvo odpadov, ktoré vznikne pri budovaní preložky cesty I/68 nie je v štádiu spracovania zámeru jednoznačne známe. Toto bude spresnené v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie.

- **Predpokladané druhy odpadov produkovaných počas prevádzky:**

Odpady vznikajúce počas prevádzky stavby zaradené podľa vyhl. 284/2001 Z.z.

Kat.č.	Názov odpadu podľa vyhl.284/2001 Z.z.v znení noviel
17050 3	Zemina a kamenivo obsahujúce nebezpečné látky (N) - v prípade havárie
15020 2	Absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov inak nešpecif. handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami (N) - v prípade havárie
17030 2	Bitúmenové zmesi iné ako uvedené v 170301 (O) - v prípade rekonštrukcie cesty
13050 1	Tuhé látky z lapačov piesku a odlučovačov oleja z vody (N) – odlučovač ropných látok v prípade zeleného variantu
13050 2	Kaly z odlučovačov oleja z vody (N) - odpad z odlučovača ropných látok – zelený variant
13050 6	Olej z odlučovačov oleja z vody (N) - odpad z odlučovača ropných látok- zelený variant
15011 0	Obaly znečistené nebezpečnými látkami (N) - vznik pri natieraní a údržbe zvodidiel, mostných objektov
20030 6	Odpad z čistenia kanalizácie (O)

Vysvetlivky: N - nebezpečný odpad O - ostatný odpad

Spôsob nakladania s odpadmi

Nakladanie s odpadmi sa musí riadiť platnou právnou legislatívou úpravou na úseku odpadového hospodárstva, ktorá požaduje predchádzať vzniku odpadov a obmedzovať ich množstvo ako i odpady zhodnocovať recykláciou, opätovným využitím. Zneškodňovanie odpadov spôsobom, ktorý neohrozuje zdravie ľudí a nepoškodzuje životné prostredie je možné vtedy, ak sa nedá použiť iný, vhodnejší spôsob nakladania s odpadmi. Z uvedeného vyplýva, že zneškodňovanie odpadov skládkovaním (živičný povrch vozoviek - bitúmen..) by mal byť výnimočným spôsobom, ako sa s odpadmi vzniknutými v rámci prevádzky navrhovanej činnosti bude nakladať. Hlavný dôraz bude kladený na zhodnotenie odpadov z úprav a rekonštrukcie v súlade s ustanovením §40 ods. 4 písm. c) zákona o odpadoch. Tento odpad je možné a potrebné recyklovať a spätne využiť pri úprave vozoviek nižších tried resp. úprave iných plôch.

Investorovi vyplývajú povinnosti z platnej legislatívy na úseku odpadového hospodárstva v zmysle zákona č. 223/2001 Z. z. a vyhlášky č. 283/2001 Z. z. a č. 284/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov. Predovšetkým §19 zákona o odpadoch: povinnosti investora, evidencia, hlásenie o vzniku odpadu a nakladaní s ním, dodržiavaním prevádzkových poriadkov a havarijného plánu.

Všetky odpady mimo nebezpečných odpadov budú skládkované na skládke komunálnych odpadov Petrovany, Hanušovce nad Topľou. Nebezpečné odpady budú likvidované špecializovanými firmami na likvidáciu týchto odpadov napr. Fecupral prípadne uskladnené na skládke nebezpečných odpadov Žakovce v okrese Kežmarok.

IV.2.3. Znečistenie ovzdušia, zdroje hluku, vibrácií, žiarenia, vyvolané investície

- **Znečistenia ovzdušia**

Hlavné plošné zdroje znečistenia ovzdušia predstavujú predovšetkým plochy súvisiace s výstavbou navrhovanej činnosti, teda ide o plošné zdroje znečistenia ovzdušia **dočasného charakteru** a to:

- zariadenia staveniska v križovatke „Milpoš“ a v križovatke Sabinov sever (k II. stavbe),
- pomocné stavebné dvory pri mostných objektoch cez údolie Hanigovského potoka a potoka Ľutinka pri variante „A“. Pri variante „B“ a „C“ sú pomocné stavebné dvory pri mostom objekte na ceste III/543 20 do Jakubovej Vole a v priestore Prefy Pečovská Nová Ves.. Ako prístupové komunikácie ku zariadenia staveniska budú slúžiť jestvujúce cesty I a II. triedy,
- stavenisko.

Vzhľadom na to, že uvedené plošné zdroje znečistenia sa viažu na stavebné práce klasifikujeme ich ako **vplyv dočasný, krátkodobý, s rôznou intenzitou pôsobenia**.

Hlavnými líniovými zdrojmi znečistenia ovzdušia **počas výstavby** budú terajšia cesta I/68, z ktorej bude možný prístup na stavenisko. Na základe uvedeného klasifikujeme vplyv výstavby navrhovanej činnosti na kvalitu ovzdušia dotknutého územia ako **vplyv dočasný, krátkodobý, s rôznou intenzitou pôsobenia, s lokálne obmedzeným pôsobením**, ktorého veľkosť, intenzitu i dĺžku expozície možno ešte obmedziť organizačnými opatreniami, dodržiavaním technologických postupov pri výstavbe, dobrou údržbou technického stavu stavebných mechanizmov atď.

Na posúdenie jestvujúcej exhalačnej situácie a situácie **počas prevádzky po výstavbe** bola projektantom spracovaná „Emisná štúdia, Dopravoprojekt Prešov, december 2006“ (ďalej len „emisná štúdia“) pre hodnotenie dopadu a vývoja vplyvu celej preložky cesty I/68 Prešov – Lipany, z ktorej vyplývajú tieto závery:

Podľa výpočtov pre maximálne 8-hodinové koncentrácie príspevok k znečisteniu ovzdušia **oxidom uhoľnatým** z výfukových plynov vzhľadom na príslušný imisný limit aj pri zhoršených podmienkach pre rozptyl vo vybraných (referenčných bodoch) predstavuje len do 8 % pre nulový variant, resp. 3 % u variantov „A“, „B“ a „C“ navrhovanej činnosti.

V prípade maximálnych hodinových koncentrácií **oxidu dusičitého** pri zlepšených podmienkach pre rozptyl znečisťujúcich látok v ovzduší, vypočítané hodnoty predstavujú v prípade nulového variantu 25% a v prípade ostávajúcich variantov len 15% príslušných hodnôt limitu.

V roku 2014 v prípade nerealizovania preložky - nulový variant, pri zhoršených podmienkach pre rozptyl vypočítané hodnoty dosahujú až 83% príslušnej limitnej hodnoty. V prípade realizácie navrhovaného obchvatu v tom istom roku pre všetky varianty táto hodnota nie je vyššia ako 43% limitnej hodnoty.

Vzhľadom na to, že výpočty v emisnej štúdii neobsahujú príspevky od ostatných zdrojov znečisťovania ovzdušia, v skutočnosti v prípade nerealizovania projektu (nulový variant) limitné hodnoty pre hodinové koncentrácie oxidu dusičitého môžu byť prekračované.

Výstavbou celej preložky cesty I/68 dôjde k výraznému odľahčeniu dopravy na jestvujúcej cestnej sieti a k zlepšeniu kvality ovzdušia dotknutých miest a obcí.

V tabuľke sú uvedené limitné hodnoty znečisťujúcich látok v ovzduší v zmysle prílohy č.1 vyhlášky č.705/2002 Z. z.

Limitné hodnoty vybraných látok znečisťujúcich ovzdušie (cieľové hodnoty)

Limitné hodnoty priemerná ročná hodnota	SO ₂ [mg / m ³]	Pm [mg / m ³]	NO ₂ [mg / m ³]	C ₆ H ₆ [mg / m ³]
	20	40	40	5

• Zdroje hluku

Na posúdenie jestvujúcej hlukovej situácie a situácie **počas prevádzky a po výstavbe** bola projektantom spracovaná „Hluková štúdia, Dopravoprojekt Prešov, december 2006“ (ďalej len „hluková štúdia“) pre hodnotenie dopadu a vývoja vplyvu celej preložky cesty I/68 Prešov – Lipany, z ktorej vyplývajú tieto závery:

Z výsledkov výpočtov hlukovej štúdie vyplýva, že realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k zhoršeniu hlukových pomerov u všetkých troch variantov. Z tohto dôvodu sú navrhované protihlukové opatrenia:

a) Urbanisticko – dopravné protihlukové opatrenia sa uplatňujú v rámci územného plánovania. Zásadnou požiadavkou je, aby sa dôsledne rešpektovalo ochranné pásmo cesty I/68 (vo vzdialenosti 25-60 m od osi komunikácie). V tomto priestore nie je možné navrhovať obytné objekty, školy, zdravotné, športové zariadenia a iné zariadenia s celodenným pobytom osôb, ktoré vyžadujú ochranu pred hlukom.

b) Stavebno - technické protihlukové opatrenia

Opatrenia pri zdroji hluku: pozdĺžny sklon nivelety je navrhovaný optimálne v závislosti na konfigurácii terénu, povrch vozovky je navrhovaný živičný.

Opatrenia na dráhe šírenia hluku : vzhľadom na výsledky výpočtov hlukovej záťaže v modelovej situácii v horizonte roku 2015 sa odporúčajú protihlukové steny v úsekoch:

variant „A“

- pravostranná na ochranu zástavby obce Červenica pri Sabinove – 350 m
- pravostranná na ochranu zástavby obce Pečovská Nová Ves – 250 m

- pravostranná na ochranu zástavby obce Pečovská Nová Ves – 450 m

variant „B“

- ľavostranná na ochranu zástavby obce Červenica pri Sabinove – 300 m
- obojstranná na ochranu zástavby obce Červenica a Jakubova Voľa – 400 m

variant „C“

- ľavostranná na ochranu zástavby obce Červenica pri Sabinove – 300 m
- obojstranná na ochranu zástavby obce Červenica a Jakubova Voľa – 400 m

Z výsledkov výpočtov hlukovej štúdie vyplýva, že realizácia navrhovanej činnosti prispeje k zlepšeniu hlukových pomerov v zastavanom území obcí Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves tým, že prerozdelí dopravný prúd mimo zastavané územia dotknutých obcí.

Z posudzovaných variantov sú nulový variant a variant „B“ modrý javia ako najmenej vhodné. Predpokladané hlukové zaťaženie prevádzky navrhovanej činnosti u jednotlivých variantov na hranici povolených limitov je možné eliminovať vyššie uvedenými protihlukovými opatreniami technického charakteru (protihlukové bariéry).

V ďalších krokoch projektovej prípravy stavby je potrebné vykonať podrobnejšie posúdenie komplikovaných hlukových pomerov a v závislosti na výsledkoch navrhnuť účinné protihlukové steny potrebnej dĺžky a výšky.

- **Vibrácie a žiarenia:**

Vzhľadom na charakter stavby sa nepredpokladá vznik vibrácií a žiarenia.

IV. 3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

IV. 3.1. Vplyvy na prírodné prostredie

IV. 3.1.1. Vplyvy na ovzdušie

Priame vplyvy:

Vzhľadom na to, že uvedené plošné zdroje znečistenia sa viažu na stavebné práce v jednotlivých navrhovaných etapách realizácie komunikácie, klasifikujeme ich ako **vplyv dočasný, krátkodobý, s rôznou intenzitou pôsobenia**. Pôjde o emisie z motorov dopravných a stavebných mechanizmov pri prevážaní materiálov po existujúcej cestnej sieti prechádzajúcej cez intravilány sídiel, zvýšenie sekundárnej prašnosti v dôsledku nakladania a prevozu zemín, pri odstraňovaní stavieb, likvidácii komunikácií, atď.

Zdroje, množstvá a presun surovín bude zabezpečovať dodávateľ stavby vybraný na základe výberového konania z verejnej súťaže a v tomto štádiu nie je známe zloženie vozového a mechanizačného parku dodávateľa. Okrem uvedeného, určujúci vplyv na negatívne dopady výstavby komunikácie bude mať aj etapizácia výstavby, organizácia prác a zvolený postup výstavby, ktorými možno značne eliminovať dočasné nepriaznivé dopady stavebných prác.

Na základe záverov emisnej štúdie je možné konštatovať, že vplyv navrhovanej činnosti a jej prevádzky po vybudovaní nebude mať rozhodujúci vplyv na prekročenie hodnôt emisných limitov.

Nepriame vplyvy:

Zmeny miestnej klímy vzhľadom na rozsah stavby, predpoklad realizácie v kratších úsekoch, sa nepredpokladajú.

Variantnosť riešenia navrhovanej stavby nemá vplyv na intenzitu priamych a nepriamych vplyvov znečistenia ovzdušia a pri všetkých troch variantoch je viac menej zhodná.

IV. 3.1.2. Vplyvy na povrchové a podzemné vody

Potenciálne riziko ohrozenia povrchových a podzemných vôd vzniká u všetkých troch variantov v súvislosti s vykonávaním stavebných prác, kde dôjde k úprave Hanigovského potoka a toku Ľutinka. Môže tu dôjsť k znečisteniu povrchových vôd nerozpustnými látkami. Okrem uvedeného znečistenia môže dôjsť k znečisťovaniu vôd ropnými látkami (z dopravných prostriedkov a stavebných mechanizmov), ale aj inými anorganickými a organickými vodám škodlivými látkami. Tieto vplyvy sa prejavujú najviac na biologickej rovnováhe vody uvedených tokov v nadväznosti na ich vplyv na vodné biotopy a okolité biotopy.

Z časového hľadiska môže mať tento vplyv charakter **krátkodobý aj trvalý**.

V rámci realizačných prác môže byť vážnym zdrojom znečistenia povrchových a podzemných vôd zariadenie staveniska. Negatívny vplyv sa výrazne dá obmedziť, ak sa dodržia platné legislatívne a technické opatrenia pri ich budovaní a v samotnom režime prevádzky.

Negatívnym momentom je možnosť vzniku havarijných znečistení.

Vzhľadom na skutočnosť, že sa časť navrhovanej činnosti nachádza v OP VZ u všetkých troch variantov je nutné počas výstavby dodržiavať normy v zmysle zákona o vodách a jeho vykonávacej vyhlášky aby sa predišlo priamym vplyvom ako krátkodobým, tak aj dlhodobým ako napr.:

- neumiestňovanie zariadenia staveniska,
- neumiestňovanie pomocných stavebných dvorov,
- zabezpečenie bezkolízneho prístupu do OP VZ,
- prípadne havárie sa budú riadiť spracovaným plánom pre prípad havarijného zhoršenia kvality vôd – únik ropných látok.

Z dlhodobého hľadiska je možné dosiahnuť elimináciu negatívneho vplyvu prevádzky navrhovanej činnosti dôsledným čistením odpadových vôd z povrchu vozovky pred ich vyústením do povrchových vôd. Pred vyústením do toku bude voda z cestnej kanalizácie prečistená v odlučovačoch ropných látok. Celkový počet výustných objektov do tokov je podľa predpokladov 2 s 2 ks odlučovačov ropných látok u variantu „A“.

Poznámka:

Pre ochranu vodárenského zdroja a jeho OP pred znečistením ropnými látkami je na II. stavbe navrhovaná cestná kanalizácia s vyústením cez odlučovač ropných látok do potoka Ginec pod vodárenskými zdrojmi Sabinov - sever. V ďalších stupňoch dokumentácie k celej preložke I/68 Prešov – Lipany sa odporúča koordinácia jednotlivých stavieb z hľadiska budovania cestnej kanalizácie a vyústení cez odlučovače ropných látok do recipientu u variantov „B“ a „C“ navrhovanej činnosti.

Navrhovaná činnosť je situovaná vo variante „B“ a „C“ súbežne s riekou Torysa. V úseku km 2,8 až 7,0 prechádza územím, v ktorom rieka Torysa nemá upravené koryto a pri prietoku veľkých vôd dochádza k občasnému vybreženiu a zaplavovaniu okolitých pozemkov. Situovanie navrhovanej činnosti do tohto územia môže mať **priamy vplyv** na prietok veľkých vôd rieky Torysa a zároveň **priamy vplyv** na výšku hladiny prietoku.

V ďalších stupňoch projektovej dokumentácie resp. v správe o hodnotení navrhovanej činnosti na životné prostredie je potrebná identifikácia inundačného územia v zmysle Zákona č. 666/2004 Z. z. o ochrane pred povodňami u správcu vodného toku, ktorý v zmysle uvedeného zákona vykonáva evidenciu inundačných území.

Taktiež sa v záveroch technickej štúdie odporúča zabezpečiť štúdiu odtokových pomerov rieky Torysa v hodnotenom území s návrhom optimálnych protipovodňových opatrení súvisiacich s navrhovanou činnosťou.

Variantnosť riešenia navrhovanej stavby má vplyv na intenzitu priamych vplyvov na povrchové vody dotknutého územia u variantov „B“ a „C“, ktoré sú vedené územím občasného vybrežovania rieky Torysy.

Pri všetkých troch variantoch je viac menej zhodný priamy vplyv navrhovanej činnosti na OP VZ a úpravy vodných tokov.

IV. 3.1.3. Vplyvy na pôdu

Stavebné práce spojené s výstavbou sú zdrojom rušivých zásahov do krajiny, ktoré môžu negatívne ovplyvniť pôdne vlastnosti a funkcie pôdy. Negatívne vplyvy na poľnohospodársku pôdu možno očakávať najmä pri používaní ťažkých stavebných mechanizmov, pri častých prejazdoch motorových vozidiel, odstraňovaní vegetácie, narušovaní stability pôdneho profilu pri odkopoch zeminy, spevňovaní povrchu cestnej komunikácie, prekryvoch inou zeminou alebo štrkom a pod. Ďalej je nutné počítať s ohrozovaním chemických vlastností a hygienického stavu pôd v dôsledku akumulácie cudzorodých toxických látok, pohonných hmôt a olejov, produkcie odpadov, a i.

Bude potrebné dočasné a trvalé odňatie poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu:

- pri variante "A" : trvalý záber ornej pôdy je 18,80 ha, dočasný záber je 2,95 ha,
- pri variante "B" : trvalý záber ornej pôdy je 10,99 ha, dočasný záber je 1,73 ha,
- pri variante "C": trvalý záber ornej pôdy je 10,99 ha, dočasný záber je 1,73 ha.

Plochy dočasného záberu budú po ukončení výstavby navrhovanej činnosti opätovne rekultivované, pričom sa využije odstránená ornica z plôch trvalého a dočasného záberu.

Uvedenými činnosťami môže nastať ohrozenie kvality a stability pôd, nachádzajúcich sa v blízkosti navrhovanej stavby a zariadení stavenísk :

a) Degradácia (rozpad) štruktúrnych agregátov v humusových a v podpovrchových horizontoch pôd, po ktorých budú prechádzať stavebné mechanizmy a dopravné prostriedky a na ktorých budú vytvorené zariadenia staveniska. Táto zmena má **vratný charakter** no iba v prípade, že po ukončení výstavby sa uskutoční príslušná biologická rekultivácia dotknutých pozemkov v súlade s platným metodickým usmernením Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 276/2000-620.

b) Zhutnenie pôdneho profilu v koreňovej zóne pestovaných rastlín, ktoré má negatívny dopad na celkový fyzikálny stav pôdy, biologické aj chemické pochody a vodno-vzdušný režim pôdy. Zhutnenie koreňovej zóny má **vratný charakter** v prípade, že po ukončení výstavby sa na dotknutých pozemkoch uskutoční biologická rekultivácia.

c) Ohrozenie pôdy svahovými poruchami (zosuv pôdy), ku ktorému môže dôjsť pri necitlivom prístupe k výstavbe zárezov cestnej komunikácie do terénu, resp. pri hlbších výkopoch. Tento spôsob degradácie poľnohospodárskych pôd má **nevratný charakter**, preto jediným spôsobom ochrany pôd pred takouto zmenou je preventíva, spočívajúca v dôkladnom dodržiavaní všetkých zásad pre stavebné práce v svahovitom teréne (pri variante „A“).

d) Intoxikácia pôdy zložkami výfukových splodín, najmä acidifikačnými oxidmi dusíka (NO_x), ale aj polycyklickými aromatickými uhlíkovodíkmi (PAU), ktoré sú produktmi spaľovania v dieselových motoroch. V prípade výfukových splodín je možná intoxikácia humusového horizontu pôd až do vzdialenosti 100 m od zdroja. Vzhľadom na relatívne priaznivý biologický a chemický režim väčšiny pôd záujmového územia netreba očakávať ireverzibilný charakter týchto zmien.

Potenciálnym rizikovým faktorom intoxikácie pôd je tiež bodové znečistenie pôd ropnými látkami pozdĺž stavanej komunikácie a v zariadeniach staveniska. Táto zmena má vratný charakter za podmienky, že sa znečistená pôda dočasne vyradí z poľnohospodárskeho využívania a uskutoční sa na nej príslušná biologická rekultivácia.

Variantnosť riešenia navrhovanej stavby má vplyv na intenzitu priamych vplyvov na pôdy dotknutého územia. U variantu „A“ je najväčší predpoklad ohrozenia pôd svahovými poruchami.

IV. 3.1.4. Vplyvy na zmenu krajiny, SKŠ a obraz krajiny

Dočasné a trvalé priame vplyvy (u všetkých troch variantov):

- dočasný záber poľnohospodárskej pôdy,
- dočasne sťažený prístup na pozemky počas stavebných prác pri výstavbe navrhovanej činnosti,
- čiastočné zníženie produkcie vplyvom dočasného záberu pôdy a z toho vyplývajúcej zníženej výmery,
- trvalý záber poľnohospodárskej pôdy,
- nevyhnutná likvidácia NSKV, ktorá zmení charakter a SKŠ a pôvodné prírodné prostredie,
- zmena obrazu krajiny vyvolaná výstavbou mimoúrovňových križovatiek „Milpoš“, „Pečovská Nová Ves“ a „Sabinov – sever“,
- zmena scenérie a obrazu krajiny:

variant „A“ – premostenie dolín mostnými objektmi, ktoré budú pozorovateľné ako nové dominanty v pahorkatinovom morfolofickom stupni Šarišského podolia,

varianty „B“ a „C“ – umiestnením v alúviu Torysy dôjde k zásadným zmenám najnižšieho stupňa Šarišského podolia.

Nepriame vplyvy:

- naruší sa organizácia využitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu,
- potenciálne vytvorenie podmienok pre vznik zvýšenej eróznej činnosti (variant „A“),
- zvýšená akumulácia činnosť v koryte Milpošského potoka, Hanigovského potoka a Ľutinky.

IV. 3.1.5. Vplyvy na biotu

Priame vplyvy počas výstavby (u všetkých troch variantov):

- zvýšený pohyb mechanizmov v prostredí dotknutého územia navrhovanej činnosti,
- zvýšená prašnosť a zvýšeným objem splodín motorových vozidiel,

- zvýšená hlučnosť,
- obnaženie pôdneho horizontu,
- vytvorenie náhradných biotopov na plochách ako sú násypy, zárezy, materiálové jamy s vodou a pod.,
- fragmentácia ekosystémov,
- mechanické poškodzovanie a likvidácia biotopov európskeho významu, ktoré sú priamo v trase navrhovanej činnosti a nenávratné zmeny, ktoré negatívne zasiahnu do zloženia spoločenstiev,
- likvidácia NSKV, ktorá slúži ako biotop ornitofauny,
- ovplyvnenie pôvodných potravinových a úkrytových možností,
- zmena zloženia populácií rastlín a živočíchov,

Nepriame vplyvy sa prejavajú:

- možným vznikom dočasných náhradných stanovišť, kde dochádza k introdukcii druhov,
- nástupom synantropných a nepôvodných druhov na odkrytých plochách,
- vytvorením migračnej bariéry,
- vytváraním náhradných biotopov pre živočíchy,
- znečistením vodných tokov, ktoré následne môžu ovplyvniť vodné živočíšne a rastlinné skupiny,
- možný nástup ruderalných a invázných druhov,
- nárast kolízií živočíchov s mechanizmami, čo sa prejaví vo zvýšenej mortalite.

Zraniteľnosť územia je vo veľkej miere závislá na technickej a technologickej úrovni výstavby navrhovanej činnosti (premostenie tokov resp. nútená regulácia toku, výrub zelene, záber pôdy a pod.).

Priame a nepriame vplyvy na biotu **počas prevádzky navrhovanej činnosti** budú viac-menej zhodné so súčasnými vplyvmi cesty I/68 Prešov - Lipany na imkrimovanom úseku.

IV. 3.2. Vplyvy na obyvateľstvo a urbanizované prostredie

IV. 3.2.1. Vplyvy na obyvateľstvo

Realizácia stavebných prác bude sprevádzaná zvýšenou ponukou pracovných príležitostí v danej lokalite, čo možno považovať za **pozitívny, lokálny, krátkodobý vplyv**, aj keď je predpoklad, že základné odborné práce a práce vysoko špecializované si bude dodávateľ pokrývať z vlastných zdrojov.

Vyvolanú potrebu stavebných materiálov na realizáciu zámeru možno považovať za **nepriamy priaznivý vplyv s regionálnym dosahom**, ktorý vyvolá aktivizáciu a oživenie podnikateľských aktivít v stavebníctve, povrchovej ťažbe stavebných surovín a i.

Presuny stavebných materiálov, stavebných mechanizmov, vyťaženej zeminy a pod, pokiaľ sa budú uskutočňovať po existujúcej cestnej sieti (aspoň na začiatku výstavby jednotlivých etáp, kým sa nevytvoria priestorové možnosti pre staveniskovú dopravu po manipulačných pásoch alebo v samotnej trase komunikácie, ktoré znížia dopravnú záťaž existujúcich ciest a v úsekoch vedených mimo zastavaného územia aj negatívny vplyv na obyvateľov), môžu prispieť k zvýšeniu rizika dopravných nehôd.

Priamy dlhodobý vplyv na obyvateľstvo a ekonomické aktivity hodnoteného aj širšieho územia bude mať prevádzka celej preložky cesty I/68 Prešov - Lipany, keď dôjde k odkloneniu tranzitnej dopravy zo zastavaných území obcí, zníženiu dopravného zaťaženia a zvýšeniu bezpečnosti vybudovaním prehľadnejších križovatiek.

IV. 3.2.2. Vplyvy na technickú infraštruktúru

Počas výstavby sa prejaví **priamy vplyv** na nasledujúcu infraštruktúru:

- úprava rozvodného strednotlakového vedenia plynu v celkovej dĺžke:

variant „A“ – 160 m,

variant „B“ – 180 m,

variant „C“ – 180 m,

- úprava rozvodných vedení vody v mieste kríženia s týmito vedeniami, v predpokladanej celkovej dĺžke:

variant „A“ – 200 m,

variant „B“ – 250 m,

variant „C“ – 250 m.

- preložky hlavných elektroenergetických vedení a zariadení: vzdušné VN-22 kV linky a prípojky v celkovej dĺžke:

variant „A“ – 2 000 m,

variant „B“ – 2 200 m,

variant „C“ – 1 600 m,

- preložky telekomunikačných vedení:

Metalické vedenia:

variant „A“ – 1 260 m,

variant „B“ – 2 310 m,

variant „C“ – 2 240 m,

Optické vedenia:

variant „A“ – 540 m,

variant „B“ – 990 m,

variant „C“ – 960 m,

- verejné osvetlenie s dĺžkou osvetľovacej sústavy 4 600m s predpokladaným príkonom 5,5 kW,

- realizácia cestnej kanalizácie s vyústením do príľahlých vodných tokov. Celková dĺžka kanalizácie je 600 m, celkový počet výustných objektov do tokov je podľa predpokladov 2 s 2 ks odlučovačov ropných látok.

IV. 3.2.3. Iné vplyvy

Neboli identifikované.

IV.4. Hodnotenie zdravotných rizík

Počas výstavby sa očakáva zvýšenie znečistenia ovzdušia emisiami z motorov dopravných a stavebných mechanizmov na prístupových komunikáciách, zvýšenie sekundárnej prašnosti v blízkosti staveniska v dôsledku zemných prác. V etape výstavby ide o **priame vplyvy dočasné, územne a priestorovo obmedzené, s nízkou mierou rizika** s čiastočnou možnosťou prevencie a eliminácie.

Zdravotné riziká počas jej prevádzky po výstavbe majú pôvod v produkcii znečistenia z dopravy (prašnosť, emisie, hluk). Tieto faktory priamo ovplyvňujú pohodu a kvalitu života v dotknutom území a zdravotný stav obyvateľstva. Vzhľadom na to, že trasa navrhovanej činnosti je navrhovaná mimo zastavaného územia dotknutých obcí sa tento vplyv neprejaví priamo ako možné zdravotné riziko.

Z výsledkov výpočtov hlukovej štúdie vyplýva, že realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k zhoršeniu hlukových pomerov u všetkých troch variantov. Z tohto dôvodu sú navrhované protihlukové opatrenia urbanisticko – dopravné a stavebno - technické.

variant „A“

- pravostranná na ochranu zástavby obce Červenica pri Sabinove – 350 m

- pravostranná na ochranu zástavby obce Pečovská Nová Ves – 250 m

- pravostranná na ochranu zástavby obce Pečovská Nová Ves – 450 m

variant „B“ a „C“

- ľavostranná na ochranu zástavby obce Červenica pri Sabinove – 300 m

- obojstranná na ochranu zástavby obce Červenica a Jakubova Voľa – 400 m

Z výsledkov výpočtov hlukovej štúdie vyplýva, že realizácia navrhovanej činnosti prispeje k zlepšeniu hlukových pomerov v zastavanom území obcí Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves tým, že prerozdelí dopravný prúd mimo zastavané územia dotknutých obcí.

Z posudzovaných variantov sú nulový variant a variant „B“ modrý javia ako najmenej vhodné. Predpokladané hlukové zaťaženie prevádzky navrhovanej činnosti u jednotlivých variantov na hranici povolených limitov je možné eliminovať vyššie uvedenými protihlukovými opatreniami technického charakteru (protihlukové bariéry).

V ďalších krokoch projektovej prípravy stavby je potrebné vykonať podrobnejšie posúdenie komplikovaných hlukových pomerov u vybraného variantu a v závislosti na výsledkoch navrhnúť účinné protihlukové steny potrebnej dĺžky a výšky.

IV.5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia (prírody, vodohospodárske ...)

Vzhľadom na skutočnosť, že sa časť navrhovanej činnosti nachádza v OP VZ u všetkých troch variantov je možné predpokladať negatívne vplyvy na kvalitu OP VZ. Môže dôjsť k znečisťovaniu vôd ropnými látkami (z dopravných prostriedkov a stavebných mechanizmov), ale aj inými anorganickými a organickými vodám škodlivými látkami.

Osobitne chránené územia v zmysle zákona o OPaK sa na dotknutom území nenachádzajú.

IV.6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Z hľadiska významnosti a časového priebehu pôsobenia sa očakávané vplyvy môžu zaradiť nasledovne:

1. Vplyv na poľnohospodársku pôdu:

- pri variante "A" : trvalý záber ornej pôdy je 18,80 ha, dočasný záber je 2,95 ha,
- pri variante "B" : trvalý záber ornej pôdy je 10,99 ha, dočasný záber je 1,73 ha,
- pri variante "C": trvalý záber ornej pôdy je 10,99 ha, dočasný záber je 1,73 ha

2. Vplyv na kvalitu podzemnej a povrchovej vody:

- ochrana vodárenských zdrojov pred znečistením ropnými látkami počas výstavby navrhovanej činnosti,
- režim ochrany vodárenských zdrojov v zmysle platnej legislatívy počas prevádzky navrhovanej činnosti,
- úpravy potokov v dotknutom území:
 - variant „A“ – 140 m,
 - variant „B“ – 90 m,
 - variant „C“ – 90 m.

3. Vplyv na zmenu scenérie a obrazu krajiny:

- variant „A“ – premostenie dolín mostnými objektmi, ktoré budú pozorovateľné ako nové dominanty v pahorkatinovom morfografickom stupni Šarišského podolia,
- varianty „B“ a „C“ – umiestnením v alúviu Torysy dôjde k zásadným zmenám najnižšieho stupňa Šarišského podolia.

4. Zásah do NSKV a zásah do biotopov európskeho významu, pričom pôjde o trvalý vplyv z dôvodu odstránenia NSKV a zničenia biotopov:

- pre variant „A“ – 27 270 m²,
- pre variant „B“ – 21 560 m²,
- pre variant „C“ – 19 935 m².

IV.7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Vzhľadom na rozsah a lokalizáciu navrhovanej stavby nie je predpoklad jej vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice.

IV.8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Z hľadiska vodohospodárskych pomerov na dotknutom území je nutné počítať s obmedzeniami vyplývajúcimi s platnej legislatívy na úseku vodného hospodárstva.

Realizácia navrhovanej stavby bude spojená s technickými požiadavkami na prekládky inžinierskych sietí.

IV.9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Z hľadiska vlastných realizačných prác je potrebné vykonať opatrenia vo vzťahu k možnými povodňovým stavom na tokoch v hodnotenom území.

IV.10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na ŽP

IV. 10.1. Horninové prostredie

Pred výstavbou

Pre navrhovanú činnosť vykonať inžiniersko-geologický prieskum, ktorého úlohou bude podrobne posúdiť inžinierskogeologické pomery v jednotlivých trasách variantov, prípadne u vybraného variantu.

Počas výstavby

1. Podložie násypov budovaných v aluviálnej nive toku Torysa je potrebné odvodniť zriadením hrubej drenážnej vrstvy, lokálne uvažovať v podloží vyšších násypov použitie geodrérov a geotextílie.
2. Mostné objekty zakladať v štrkovej vrstve, prípadne hlbkovo v neogénnom podloží.

IV. 10.2. Povrchové a podzemné vody

1. Zabezpečiť režim v ochrannom pásme vodárenského zdroja v zmysle platnej legislatívy ako napr.:
 - nepoužívať chemický posyp v zimnom období v úseku nachádzajúcom sa v OP,
 - mať spracovaný havarijný plán pre prípad havarijného zhoršenia kvality vôd – únik ropných látok,
 - dodržiavať opatrenia na ochranu vôd vyplývajúce z osobitného posúdenia optimálnej úrovne ochrany.
2. Zabezpečiť predrealizačný monitoring povrchových a podzemných vôd zameraný na kvalitu, režim a hydrologické pomery. Monitoring v primeranom rozsahu realizovať aj počas výstavby určenej komunikácie.
3. Zabezpečiť monitoring kvality v kvantite podzemných vôd.
4. Ekologicky zabezpečiť zariadenia stavenísk.
5. Uzavrieť zmluvy s dotknutými organizáciami na likvidáciu tekutých a tuhých odpadov zo zariadenia staveniska, prípadne z vlastnej stavby.
6. Prijíť vhodné opatrenia na ochranu pred ohrozením veľkými vodami.

IV. 10.3. Pôda

1. Na začiatku stavebných prác realizovať po vnútornom obvode zariadení staveniska primerané nepriepustné záchytné a ochranné pásy ako preventívne opatrenie proti kontaminácii pôd, ale aj podzemných a povrchových vôd ropnými látkami, motorovými olejmi, prípadne inými toxickými látkami.
2. Na všetkých plochách plánovaných pre zariadenie staveniska a manipulačné pásy je podľa zákona SNR č. 307/1992 Z. z. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení neskorších predpisov nutné dočasné odňatie pôdy z poľnohospodárskeho využívania. Pred začatím stavby je povinnosť na uvedených plochách uskutočniť pedologický prieskum pre účely stanovenia aktuálnej hĺbky humusových horizontov pôd, skryvku humusových horizontov a zriadiť jej depóniu. Vzhľadom na možnosť kontaminácie deponovanej pôdy dopravnými imisiami by depónia mala byť umiestnená viac ako 100 m od stavby a od zariadení staveniska.
3. Podľa Metodického usmernenia Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 276/2000-620 je nutné po ukončení stavby uskutočniť spätnú rekultiváciu pôdy dotknutej dočasným odňatím. Spätná rekultivácia musí mať poľnohospodársky charakter.
4. Spätná rekultivácia dočasne odňatej poľnohospodárskej pôdy musí byť realizovaná podľa osobitného projektu, vypracovaného kompetentným odborníkom. Projekt spätnej rekultivácie dočasne odňatej pôdy musí obsahovať také agrotechnické, agromelioračné a biologické opatrenia, pomocou ktorých budú dosiahnuté minimálne pôvodné parametre ukazovateľov úrodnosti pôdy pred jej narušením.

IV. 10.4. Prírodné prostredie, biota

1. Nepriaznivé vplyvy na vegetáciu možno zmierniť vykonávaním stavebných prác v mimovegetačnom období, kedy dôjde k najmenšej deštrukcii vegetačného krytu.
2. Výrub drevín realizovať v mimovegetačnom a mimohniezdnom období a likvidovať len nevyhnutnú vegetáciu v zmysle podmienok súhlasu vydaného príslušnými orgánmi ochrany prírody a pokynov pracovníkov ŠOP SR, RSOPK.

3. Dobrou pracovnou disciplínou pracovníkov vykonávajúcich samotné práce v teréne a používaním mechanizmov s vyhovujúcim technickým stavom možno predchádzať zbytočnej likvidácii vegetácie aj prípadným únikom ropných látok.
4. Za nevyhnutný výrub NSKV v trase navrhovanej činnosti realizovať náhradnú výsadbu sprievodnej zelene v zmysle podmienok rozhodnutia orgánu ochrany prírody a projektu spracovaného odborníkom – sadovníkom a krajinárom.
5. Využiť technické a technologické opatrenia na zabránenie znečistenia vodných tokov a tým aj vodných biocenóz.
6. Pri údržbe komunikácie v zimnom období používať inertné materiály.
7. Neumiestňovať v priestore billboardy a osvetlené pútače, ktoré lákajú na plochu hmyz a ich predátorov. Zvyšuje sa tak mortalita živočíšnych druhov.

IV. 10.5. Odpady

Počas výstavby:

1. Pre odpadové obalové materiály zriadiť pozdĺž línie stavby vo vhodných vzdialenostiach zberné miesta. Pokiaľ je predpoklad, že niektorá komodita z obalov bude materiálovo zhodnotiteľná (napr. recykláciou), je potrebné zabezpečiť pre tento druh odpadu, samostatný kontajner s príslušným označením zbieraného druhu odpadu.
2. Na nakladanie s nebezpečnými odpadmi katalógového čísla odpadu: 06 04 04, 15 01 01, 15 02 02, 13 02 05, 13 02 06, 13 05 02, 13 05 06, 15 01 10, 16 01 07, 16 01 13 a 16 06 01, ktoré vznikajú v priestore stavebného dvora alebo v areáli dodávateľa stavby, kde sa vykonáva bežná údržba mechanizmov, musí mať dodávateľ stavby vo svojich priestoroch zriadené zhromažďovacie miesto, kde sú odpady oddelene zhromažďované až do doby ich zneškodnenia alebo zhodnotenia. Pre každý druh nebezpečného odpadu musí byť pripravená zberná nádoba označená kódom príslušného druhu odpadu, ktorý bude v nádobe zhromažďovaný, nádoba musí byť odolná voči mechanickému namáhaniu a chemickému pôsobeniu odpadu, nádoby, v ktorých bude zhromažďovaný kvapalný nebezpečný odpad (napr. oleje ...) musia byť umiestnené v záchytných havarijných nádobách. Objekt, v ktorých budú nebezpečné odpady zhromažďované do času ich odvozu na miesto zneškodnenia resp. zhodnotenia, musí byť uzamykateľný a nesmie byť voľne prístupný nepovolaným osobám.
3. Odpady zaradené do kategórie ostatný odpad, môžu byť spolu ukladané do veľkokapacitného kontajnera a podľa potreby odvážané na skládku odpadov určenú na skládkovanie odpadu, ktorý nie je nebezpečný poprípade podľa možností ostatný odpad zhodnotiť (napr. opotrebované pneumatiky).

IV. 10.6. Ochrana kultúrnych a archeologických pamiatok

Začatie zemných prác je potrebné vopred ohlásiť archeologickému ústavu SAV, aby bol zabezpečený priebežný a záchranný archeologický výskum.

IV. 10.7. Zdravie obyvateľstva

Počas výstavby:

1. Znečistenie ovzdušia znížiť vhodnou organizáciou prác počas výstavby, minimalizovať prejazdy ťažkých vozidiel cez zastavané územia, v čase sucha zabezpečovať skrúpanie ciest na zníženie prašnosti, dôsledne zabezpečovať čistenie používaných verejných komunikácií a zamedziť tak vzniku sekundárnej prašnosti.
2. Vzhľadom na vyvolané preložky a rekonštrukcie jestvujúcich inžinierskych sietí v dotyku s posudzovanou komunikáciou I/68, bude potrebné venovať zvýšenú pozornosť pri dodržiavaní technických a technologických postupov pri výkone stavebných a rekonštrukčných prác, osobitne s dôrazom na bezpečnosť práce.

Po výstavbe:

Znečistenie ovzdušia znížiť vhodnou organizáciou prác, v čase sucha zabezpečovať skrúpanie ciest na zníženie prašnosti, dôsledne zabezpečovať čistenie používaných verejných komunikácií a zamedziť tak vzniku sekundárnej prašnosti.

IV.11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa činnosť nerealizovala - nulový variant

Základný komunikačný systém je tvorený v širšom hodnotenom území celej preložky cesty I/68 Prešov - Lipany dotknutou cestnou sieťou:

- komunikáciami I. triedy: I/68 v smere Lipany – Sabinov – Sabinov Orkucany – Šarišské Michaľany,
- komunikáciami III. triedy: III/5436 Sabinov Orkucany – Jakubovany – Uzovce, III/5439 Sabinov – Ražňany – Bertotovce, III/543 11 Ražňany – Šarišské Michaľany, III/543 14 Sabinov – Drienica, III/543 15 Sabinov – Červená voda, III/543 16 Pečovská Nová Ves – Ľutina, III/543 19 Červenica – Hanigovce, III/543 20 Červenica – Jakubova Voľa, III/543 21 Červenica – Milpoš, III/543 22 do Rožkovany, III/5432 do Gregoroviec, III/5431 do Kanaša a III/54311 Veľký Šariš - Medzany,
- miestnymi komunikáciami.

Súčasný stavebno-technický stav navrhovanej činnosti vykazuje tieto nedostatky:

- cesta I/68 prechádza zastavaným územím obcí Červenica pri Sabinove a Pečovská Nová Ves,
- v zastavanom území obcí sú komunikácie obojstranne obostavané obytnou zástavbou vo vzdialenosti cca 10 až 15 m od cesty s priamou obsluhou z cesty I/68,
- na ceste I/68 je niekoľko úsekov s nevyhovujúcim smerovým a výškovým vedením bez dostatočných rozhládov na predbiehanie.

V prípade, že sa výstavba celej preložky cesty I/68 Prešov - Lipany, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je aj navrhovaná činnosť, neuskutoční je potrebné zabezpečiť tieto stavebné úpravy na jestvujúcej cestnej sieti:

- úprava šírkového usporiadania cesty I/68 pre zabezpečenie požadovanej kapacity komunikácie na kategóriu C 11,5,
- vybudovať komunikácie pre peších pozdĺž cesty v zastavanom území,
- zabezpečiť rozhládové vzdialenosti min. na zastavenie na celom úseku cesty,
- výstavba protihlukových opatrení v zastavanom území,
- rekonštrukcia križovatky I/68 s cestami III. Triedy.

Všetky tieto opatrenia ale nezabezpečujú očakávaný nárast tranzitnej a osobnej dopravy čím sa nulový variant stáva trvalo neudržateľný z kapacitného hľadiska. Nezabezpečujú tiež zvýšenie jazdného komfortu ale najmä zabezpečenie požadovaných funkcií komunikácie funkčnej triedy B2 vzhľadom na obojstrannú obostavanosť komunikácie v zastavanom území.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že nulový variant je trvalo neudržateľný.

IV.12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Navrhovaná činnosť vychádza z týchto rozhodujúcich dokumentov a územnoplánovacích dokumentácií:

- Závery z Paneurópskych dopravných konferencií konaných roku 1994 na Kréte a roku 1997 v Helsinkách
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001
 - Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 528/2001 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001
 - Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 1033 z 31.10.2001, ktorým boli schválené záväzné zásady a regulatívy záväznej časti KÚRS 2001
- Konceptia rozvoja dopravy Slovenskej republiky schválená uznesením vlády SR č. 166/1993
- Správa o rozvoji diaľnic a medzinárodných ciest na území SR, prijatá uznesením vlády SR č. 269/1995
- Nový variant komplexného projektu prípravy a realizácie výstavby diaľnic na území SR, schválený uznesením vlády SR č. 161/1996
- Dlhodobý model financovania výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, schválený uznesením vlády SR č. 573/1997
- Nový projekt Výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, schválený uznesením vlády SR č. 162/2001, ktorý stanovil základné smery a stratégiu preferencie jednotlivých dopravných systémov aj pre územie východného Slovenska
- Projekt územného rozvoja prihraničia Slovenskej republiky a Poľskej republiky

7.3 Cestná doprava

Sieť hlavných pozemných komunikácií bude vytváraná v nasledovnej štruktúre:

- cesta I/68 hranica Maďarská republika – Košice – Prešov – Stará Ľubovňa – Mníšek – hranica Poľská republika ako cesta pre nadregionálnu a cezhraničnú dopravu severojužného smerovania.

- Územný plán Veľkého územného celku Prešovského kraja (ÚPN VÚC Prešovského kraja), schválený Vládou Slovenskej republiky uznesením č. 268 zo 7.4.1998, v znení Zmien a doplnkov 2004, schválených uznesením zastupiteľstva Prešovského samosprávneho kraja č. 228/2004 z 22.6.2004
- Záväzná časť ÚPN VÚC Prešovského kraja, Zmeny a doplnky 2004 je vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením PSK č. 4/2004

Z riešenia ÚPN VÚC Prešovského kraja a jeho záväznej časti vyplývajú pre riešenie cesty I/68 v úseku C: Šarišské Michalany - Prešov, rekonštrukcia cesty, nasledovné väzby, ktoré majú priamy dopad na riešenie dopravy v tomto území:

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a životného prostredia

Podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry, podporovať ako rozvojovú os 3. stupňa
sabinovskú rozvojovú os: Prešov – Sabinov – Lipany - Plaveč

5. V oblasti dopravy

Rešpektovať dopravné siete v rámci celoštátnej úrovne – cestné komunikácie,
Ľubotín – Sabinov – Prešov

Chrániť koridory ciest I., II. triedy a vybraných úsekov III. triedy, ich preložiek a úprav, vrátane prejazdnych úsekov dotknutými sídlami - na ceste I/68

- Obec Rožkovany zahájila prípravné práce pre spracovanie územného plánu
- Obec Červenica pri Sabinove nemá spracovaný územný plán
- Obec Pečovská Nová Ves má v súčasnej dobe rozpracovaný územný plán v štádiu spracovávania návrhu ÚPN. Koncept územného plánu obce Pečovská Nová Ves bol prerokovaný Obecným zastupiteľstvom dňa 28.11.2005. V koncepte ÚPN je trasa preložky cesty I/68 vedená súbežne s trasou železnice a riekou Torysa /variant „C“ - zelený a variant „B“ – modrý/. Do spracovávaného návrhu ÚPN je doplnená aj výhľadová trasa preložky cesty I/68 vytvárajúca severný obchvat obce /variant „A“ - červený/.

Vzhľadom k vyššie uvedenému je navrhovaná činnosť :

Variant „A“ - variant modifikovaný

Variant „B“ - podľa ÚPN VÚC Prešovského kraja a podľa ÚPN Mesta Sabinov

Variant „C“ - variant mimo zastavané územie mesta podľa ÚPN VÚC Prešovského kraja v úseku Lipany - Sabinov v zásade v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou vyšších stupňov /KURS 2001 a ÚPN VÚC Prešovského kraja/, záväznými dokumentmi SR a platnou územnoplánovacou dokumentáciou mesta Lipany.

V súčasnej dobe spracovávaná územnoplánovacia dokumentácia obce Pečovská Nová Ves uvažuje s umiestnením navrhovanej činnosti v zmysle technickej štúdie.

Pri obstarávaní územnoplánovacej dokumentácie obcí Rožkovany a Červenica pri Sabinove bude potrebné rešpektovať záväznú časť ÚPD vyšších územných jednotiek a závery a odporúčania posúdenia vplyvov navrhovanej stavby na životné prostredie.

IV.13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

Ako ďalší postup sa odporúča po vyhodnotení zámeru pokračovať spracovaním správy o hodnotení so zameraním sa na:

1. Inžiniersko-geologické údaje pre zistenie základových pomerov jednotlivých variantov a v mieste mostových objektov a zosuvných území u variantu „A“.
2. Hydrologické pomery v alúviu rieky Torysa, v ktorom sú umiestnené varianty „B“ a „C“.
3. Ochranné pásmo vodárenských zdrojov v zmysle platnej legislatívy na úseku vodného hospodárstva.
4. Presnejšie určenie zásahov do biotopov európskeho významu u jednotlivých variantov v súvislosti so zásahom do biotopov a presnou lokalizáciou zásahov prípadne úplného zničenia.
5. Kolízie s existujúcimi inžinierskymi sieťami akým je napríklad stret navrhovanej činnosti a vodárenského systému Vyšný Slavkov.
6. Koordináciu etapizácie jednotlivých stavieb celej preložky cesty I/68 Prešov - Lipany v súvislosti so snahou o vyrovnanú bilanciю zemných prác.
7. Vizualizáciu rozhodujúcich zásahov do obrazu krajiny, scenérie a prvkov ÚSES.

V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU

Na základe hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie dotknutého územia ale aj širšieho hodnoteného územia je možné konštatovať že:

Všetky tri varianty navrhovanej činnosti vykazujú určité negatívne vplyvy na jednotlivé posudzované zložky životného prostredia, ktoré bude potrebné ďalej prehodnotiť v správe o hodnotení v zmysle zákona EIA.

Z hľadiska komplexného zásahu do prírodného prostredia sa javia varianty „B“ a „C“ nevýhodné z dôvodu vedenia trasy v alúviu regionálneho biokoridoru rieky Torysy, so všetkými negatívnymi vplyvmi uvedenými v jednotlivých kapitolách zámeru, zatiaľ čo variant „A“ sa po určitej modifikácii javí z hľadiska komplexného zásahu do prírodného prostredia ako výhodnejší.

Z hľadiska vplyvu na obraz krajiny a jeho zmenu sú všetky tri varianty porovnateľné a vykazujú trvalý vplyv na scenériu a štruktúru krajiny Šarišského podolia skôr v negatívnom zmysle. Vzhľadom na kategorické zásahy, je nutné vykonať vizualizáciu, ktorá určitým spôsobom preukáže vhodnosť jednotlivých variantov.

Zo záverov technickej štúdie vyplýva, že z hľadiska dopravného-inžinierskeho a technicko-ekonomického sa javí ako najoptimálnejší variant "C", vzhľadom na jeho bezkolíznosť a najlepšiu obsluhu priľahlého územia stavby a možnosti napojenia na existujúcu cestu I/68.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA

Príloha č. 1 Prehľadná situácia

Príloha č. 2 Situácia stavby

Príloha č. 3 Fotodokumentácia

VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU

VII.1. Literatúra a podklady

- Technická štúdia stavby I/68 Prešov – Lipany, preložka cesty, Dopravoprojekt, a. s. Bratislava, Divízia Prešov, december 2006,
- Hluková a emisná štúdia stavby I/68 Prešov – Lipany, preložka cesty, Dopravoprojekt, a. s. Bratislava, Divízia Prešov, december 2006,
- Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR Bratislava 2002,
- Hydroekologický plán povodia Hornádu, MŽP SR, 2002,
- Hydrologická ročenka, Podzemné vody 2004, Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava, 2005,
- Hodnotenie kvality povrchových vôd za obdobie 2003 - 2004, SVP, š.p. Banská Štiavnica OZ Košice, 2005,
- Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike 2005, SHMÚ Bratislava, 2006
- Geochemický atlas Slovenska, Podzemné vody, Geologická služba Slovenskej republiky, 1996
- Prešov, Prešovský okres a Prešovský kraj Geografické exkurzie, Ján Harčár a kol., Prešov 1998

VII.2. Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na ŽP

Základné údaje o stave životného prostredia dotknutého územia boli získané z dostupných zdrojov a od zástupcov a orgánov samosprávy a štátnej správy, organizácie ochrany prírody a krajiny ŠOP SR, RSOPK, Prešov a pri pracovných rokovaníach, ktoré sa uskutočnili k technickému spracovaniu a environmentálnemu hodnoteniu pripravovanej navrhovanej činnosti.

VIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU

Prešov, január 2007

IX. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. **Spracovateľ zámeru:** REP, s.r.o. Prešov, Bottova 3/C, 080 01 Prešov

2. **Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa:**

Za spracovateľa Zámeru:

Ing. Vladimír Jenčurák
štatutár spoločnosti REP s.r.o.
Bottova 3/C, Prešov

.....

Zodpovedná riešiteľka:

Ing. Nad'a Jursová

.....

Oprávnený zástupca navrhovateľa:

Ing. Jozef Fabian – riaditeľ IVS a SC Košice
Slovenská správa ciest,
Investičná výstavba a správa ciest Košice,
Kasárenské námestie č. 4,
041 55 Košice

.....

PRÍLOHY